

บริษัท คอมมิวนิเคชั่น แอนด์ ซิสเต็มส์ โซลูชั่น จำกัด (มหาชน)

ส่วนที่ 3

ฐานะการเงินและผลการดำเนินงาน

ข้อมูลทางการเงินที่สำคัญ

สรุปฐานะการเงินและผลการดำเนินงาน (งบแสดงฐานะการเงิน)

	งบการเงินเฉพาะ						งบการเงินรวม					
	ตรวจสอบแล้ว						ตรวจสอบแล้ว					
	2560		2561		2562		2560		2561		2562	
	ล้านบาท	%	ล้านบาท	%	ล้านบาท	%	ล้านบาท	%	ล้านบาท	%	ล้านบาท	%
สินทรัพย์หมุนเวียน												
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด	91.09	2.77%	58.41	1.77%	137.39	4.16%	262.97	7.29%	206.29	5.99%	332.37	9.16%
ลูกหนี้การค้าและลูกหนี้อื่น	1,085.60	32.95%	1,080.82	32.70%	850.03	25.73%	1,246.18	34.55%	1,187.17	34.49%	1,024.67	28.22%
สินทรัพย์ที่เกิดจากสัญญา(ลูกหนี้อื่น)	462.03	14.02%	347.57	10.52%	104.93	3.18%	591.47	16.40%	432.88	12.58%	172.97	4.76%
เงินให้กู้ยืมระยะยาวแก่บริษัทร่วม	-	-	-	-	297.65	9.01%	-	-	-	-	297.65	8.20%
สินทรัพย์ที่รับรู้จากต้นทุนในการทำให้เสร็จสิ้นตามสัญญาที่ทำกับลูกค้า	142.50	4.32%	82.11	2.48%	79.97	2.42%	215.80	5.98%	151.27	4.40%	142.81	3.93%
สินค้าคงเหลือ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
สินค้างเหลือ	417.30	12.67%	418.48	12.66%	526.78	15.94%	446.12	12.38%	431.09	12.52%	629.39	17.34%
สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น	7.59	0.23%	3.16	0.10%	1.63	0.05%	15.80	0.44%	11.73	0.34%	14.17	0.39%
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน	2,206.11	66.96%	1,990.55	60.23%	1,998.38	60.49%	2,778.34	77.04%	2,420.43	70.32%	2,614.03	72.00%
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน												
เงินฝากธนาคารที่ติดภาระค้ำประกัน	176.05	5.34%	132.42	4.01%	117.42	3.55%	183.37	5.09%	143.10	4.16%	131.46	3.62%
เงินลงทุนในบริษัทย่อย	494.86	15.02%	494.86	14.97%	494.86	14.98%	-	-	-	-	-	-
เงินลงทุนในบริษัทร่วม	27.71	0.84%	232.88	7.05%	325.14	9.84%	25.81	0.72%	224.23	6.52%	324.41	8.93%
ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์	372.10	11.30%	354.92	10.74%	340.12	10.30%	409.35	11.34%	386.69	11.23%	366.95	10.11%
ค่าความนิยม	-	-	-	-	-	-	156.50	4.34%	156.50	4.55%	156.50	4.31%
สินทรัพย์ไม่มีตัวตนอื่น	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
เงินให้กู้ยืมบริษัทร่วม	-	-	80.00	2.42%	-	-	-	-	80.00	2.32%	-	-
สินทรัพย์ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี	14.91	0.45%	16.87	0.51%	25.59	0.78%	20.99	0.58%	23.61	0.69%	30.40	0.84%
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียนอื่น	3.01	0.09%	2.36	0.07%	2.04	0.06%	32.04	0.89%	8.36	0.21%	6.91	0.19%
รวมสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน	1,088.64	33.04%	1,314.31	39.77%	1,305.17	39.51%	828.06	22.96%	1,021.60	29.68%	1,016.63	28.00%
	3,294.75	100.00%	3,304.86	100.00%	3,303.55	100.00%	3,606.40	100.00%	3,442.03	100.00%	3,630.66	100.00%

แบบแสดงข้อมูลประจำปี 2562 (แบบ 56-1)

สิ้นสุด ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562

	งบการเงินเฉพาะ						งบการเงินรวม					
	ตรวจสอบแล้ว						ตรวจสอบแล้ว					
	2560		2561		2562		2560		2561		2562	
	ล้านบาท	%	ล้านบาท	%	ล้านบาท	%	ล้านบาท	%	ล้านบาท	%	ล้านบาท	%
หนี้สินหมุนเวียน												
เงินเบิกเกินบัญชีธนาคารและเงินกู้ยืมระยะสั้นจากสถาบันการเงิน	311.00	9.44%	244.50	7.40%	596.00	18.04%	344.83	9.56%	296.70	8.62%	694.50	19.13%
เจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้อื่น	884.70	26.85%	1,039.10	31.45%	941.38	28.50%	1,018.47	28.24%	1,100.16	31.95%	1,054.14	29.04%
หนี้สินที่เกิดจากสัญญา(เจ้าหนี้อื่น)	122.74	3.73%	48.55	1.47%	47.64	1.44%	156.80	4.35%	65.09	1.89%	55.56	1.53%
ต้นทุนที่ยังไม่เรียกชำระ	151.12	4.59%	188.61	5.71%	41.55	1.26%	197.49	5.47%	141.76	4.12%	62.90	1.73%
ส่วนของเงินกู้ยืมระยะยาวที่ถึงกำหนดชำระภายใน 1 ปี	28.20	0.86%	28.20	0.85%	14.52	0.44%	28.20	0.78%	28.20	0.82%	14.52	0.40%
ส่วนของหนี้สินภายใต้สัญญาเช่าการเงินที่ถึงกำหนดชำระภายใน 1 ปี	4.93	0.15%	4.84	0.15%	4.69	0.14%	6.46	0.18%	6.39	0.19%	5.88	0.16%
หนี้สินหมุนเวียนอื่น												
ภาษีเงินได้นิติบุคคลค้างจ่าย	14.31	0.43%	4.59	0.14%	0.45	0.01%	14.65	0.41%	5.28	0.15%	0.45	0.01%
อื่นๆ	15.99	0.48%	25.58	0.77%	7.81	0.24%	19.19	0.53%	27.41	0.80%	18.90	0.52%
รวมหนี้สินหมุนเวียน	1,532.99	46.53%	1,583.97	47.93%	1,654.04	50.07%	1,786.09	49.52%	1,670.99	48.54%	1,906.85	52.52%
หนี้สินไม่หมุนเวียน												
เงินกู้ยืมระยะยาว - สุทธิจากส่วนที่ถึงกำหนดชำระภายใน 1 ปี	44.74	1.36%	16.54	0.50%	2.02	0.06%	44.74	1.24%	16.54	0.48%	2.02	0.06%
หนี้สินภายใต้สัญญาเช่าการเงิน - สุทธิจากส่วนที่ถึงกำหนดชำระภายใน 1 ปี	6.58	0.20%	7.96	0.24%	7.60	0.23%	12.81	0.36%	12.63	0.36%	11.08	0.31%
หนี้สินภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี	-	-	-	-	-	-	5.79	0.16%	0.88	0.03%	0.82	0.02%
สำรองผลประโยชน์ระยะยาวของพนักงาน	35.83	1.09%	38.64	1.17%	58.72	1.78%	40.26	1.12%	43.77	1.27%	66.90	1.84%
เจ้าหนี้ค้ำหุ้น	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
รวมหนี้สินไม่หมุนเวียน	87.15	2.65%	63.14	1.91%	68.34	2.07%	103.60	2.88%	73.82	2.14%	80.82	2.23%
รวมหนี้สิน	1,620.14	49.17%	1,647.11	49.84%	1,722.38	52.14%	1,889.69	52.40%	1,744.81	50.68%	1,987.67	54.75%

	งบการเงินเฉพาะ						งบการเงินรวม					
	ตรวจสอบแล้ว						ตรวจสอบแล้ว					
	2560		2561		2562		2560		2561		2562	
	ล้านบาท	%	ล้านบาท	%	ล้านบาท	%	ล้านบาท	%	ล้านบาท	%	ล้านบาท	%
ส่วนของผู้ถือหุ้น												
ทุนจดทะเบียน	588.04	-	588.04	-	588.04	-	588.04	-	588.04	-	588.04	-
ทุนออกจำหน่ายและชำระเต็มมูลค่าแล้ว	587.87	17.85%	587.87	17.79%	587.87	17.80%	587.87	16.30%	587.87	17.08%	587.87	16.19%
ส่วนเกินมูลค่าหุ้น	753.57	22.87%	753.58	22.80%	753.58	22.81%	753.57	20.90%	753.58	21.89%	753.58	20.76%
ส่วนต่างจากการรวมกิจการภายใต้การควบคุมเดียวกัน	-	-	-	-	-	-	6.83	0.19%	6.83	0.20%	6.83	0.19%
กำไรสะสม												
จัดสรรแล้ว - สรรองตามกฎหมาย	59.00	1.79%	59.00	1.78%	59.00	1.78%	59.00	1.63%	59.00	1.71%	59.00	1.62%
ยังไม่ได้จัดสรร	274.17	8.32%	257.30	7.79%	180.72	5.47%	246.75	6.84%	228.97	6.65%	189.92	5.23%
ส่วนประกอบอื่นของส่วนของผู้ถือหุ้น	-	-	-	-	-	-	(0.61)	0.02%	(1.25)	(0.02)%	(19.14)	(0.53)%
ส่วนของผู้ถือหุ้นของบริษัท	1,674.61	50.83%	1,657.75	50.16%	1,581.17	47.86%	1,653.40	45.84%	1,635.00	47.51%	1,578.06	43.46%
ส่วนของผู้มีส่วนได้เสียที่ไม่มีอำนาจควบคุม	-	-	-	-	-	-	63.31	1.76%	62.22	1.81%	64.93	1.79%
รวมส่วนของผู้ถือหุ้น	1,674.61	50.83%	1,657.75	50.16%	1,581.17	47.86%	1,716.72	47.60%	1,697.22	49.32%	1,642.99	45.25%
รวมหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น	3,294.75	100.00%	3,304.86	100.00%	3,303.55	100.00%	3,606.40	100.00%	3,442.03	100.00%	3,630.66	100.00%

แบบแสดงข้อมูลประจำปี 2562 (แบบ 56-1)

สิ้นสุด ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562

■ งบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ

	งบการเงินเฉพาะ						งบการเงินรวม					
	ตรวจสอบแล้ว						ตรวจสอบแล้ว					
	2560		2561		2562		2560		2561		2562	
	ล้านบาท	%	ล้านบาท	%	ล้านบาท	%	ล้านบาท	%	ล้านบาท	%	ล้านบาท	%
รายได้												
รายได้จากการขาย	3,110.52	76.47%	3,047.65	73.13%	2,929.13	87.92%	3,270.51	73.29%	3,212.14	70.35%	3,086.24	80.36%
รายได้จากการบริการติดตั้ง	887.16	21.81%	1,089.14	26.13%	356.15	10.69%	1,168.47	26.18%	1,317.99	28.87%	705.53	18.37%
รายได้เงินปันผล	49.50	1.22%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
รายได้ค่านายหน้า	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
รายได้อื่น	20.40	0.50%	30.80	0.74%	46.32	1.39%	23.51	0.53%	35.52	0.78%	48.90	1.27%
รวมรายได้	4,067.58	100.00%	4,167.59	100.00%	3,331.60	100.00%	4,462.49	100.00%	4,565.65	100%	3,840.67	100.00%
ค่าใช้จ่าย												
ต้นทุนขาย	(2,754.10)	-67.71%	(2,777.57)	-66.65%	(2,625.91)	-78.82%	(2,900.96)	-65.01%	(2,929.61)	-64.17%	(2,772.10)	-72.18%
ต้นทุนบริการติดตั้ง	(631.03)	-15.51%	(798.66)	-19.16%	(232.53)	-6.98%	(852.66)	-19.11%	(958.40)	-20.99%	(505.95)	-13.17%
ค่าใช้จ่ายในการขาย	(101.43)	-2.49%	(95.53)	-2.29%	(76.53)	-2.30%	(103.92)	-2.33%	(96.61)	-2.12%	(77.62)	-2.02%
ค่าใช้จ่ายในการบริหาร	(267.09)	-6.57%	(275.43)	-6.61%	(312.84)	-9.39%	(343.70)	-7.70%	(353.54)	-7.74%	(364.22)	-9.48%
ขาดทุนจากการด้อยค่าของเงินลงทุนในบริษัทร่วม	-	-	-	-	(20.06)	-0.60%	-	-	-	-	-	-
รวมค่าใช้จ่าย	(3,753.65)	-92.28%	(3,947.19)	-97.71%	(3,267.87)	-98.09%	(4,201.24)	-94.15%	(4,338.16)	-95.02%	3,719.89	96.85%
กำไรก่อนค่าใช้จ่ายทางการเงินและค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้	313.94	7.72%	220.40	5.29%	63.73	1.91%	261.25	5.85%	227.49	4.98%	120.76	2.65%
ส่วนแบ่งขาดทุนจากเงินลงทุนในบริษัทร่วม	-	-	-	-	-	-	(1.29)	-0.03%	(6.12)	-0.13%	5.76	0.13%
ค่าใช้จ่ายทางการเงิน	(6.40)	-0.16%	(6.55)	-0.16%	(13.85)	-0.42%	(9.80)	-0.22%	(8.35)	-0.18%	(16.34)	-0.36%
กำไรก่อนค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้	307.54	7.56%	213.85	5.13%	49.88	1.49%	250.16	5.60%	213.02	4.67%	110.18	2.42%
ค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้	(51.43)	-1.26%	(42.59)	-1.02%	(15.11)	-0.45%	(50.49)	-1.13%	(43.77)	-0.96%	(24.68)	-0.54%
กำไรสำหรับปี	256.11	6.30%	171.25	4.11%	34.77	1.04%	199.67	4.47%	169.25	3.71%	85.50	1.88%
กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น												
ส่วนแบ่งขาดทุนจากเงินลงทุนในบริษัทร่วม	-	-	-	-	-	-	(0.61)	-0.01%	(0.64)	-0.01%	(17.90)	-0.39%
ขาดทุนจากการประมาณการตามหลักคณิตศาสตร์ประกันภัย-สุทธิจากภาษีเงินได้	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่นสำหรับปี	-	-	-	-	-2.27	-0.07%	(0.61)	-0.01%	(0.64)	-0.01%	(3.15)	-0.07%
กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จรวมสำหรับปี	256.11	6.30%	171.25	4.11%	32.50	0.98%	199.06	4.46%	168.61	3.69%	64.45	1.42%
การแบ่งปันกำไร												
ส่วนที่เป็นของผู้ถือหุ้นของบริษัท	256.11	6.25%	171.25	3.84%	34.77	0.78%	203.90	4.57%	170.34	3.73%	79.65	1.74%
ส่วนที่เป็นของผู้มีส่วนได้เสียที่ไม่ใช่นักควบคุมของบริษัทย่อย	-	-	-	-	-	-	(4.23)	-0.10%	(1.09)	-0.02%	5.85	0.13%
การแบ่งปันกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จรวม	256.11	6.25%	171.25	3.84%	34.77	0.78%	199.67	4.47%	169.25	3.71%	85.50	1.87%
ส่วนที่เป็นของผู้ถือหุ้นของบริษัท	256.11	6.25%	171.25	3.84%	32.50	0.73%	203.29	4.55%	169.70	3.72%	58.60	1.28%
ส่วนที่เป็นของผู้มีส่วนได้เสียที่ไม่ใช่นักควบคุมของบริษัทย่อย	-	-	-	-	-	-	(4.23)	-0.09%	(1.09)	-0.02%	5.85	0.13%
กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จรวม	256.11	6.25%	171.25	3.84%	32.50	0.73%	199.06	4.46%	168.61	3.69%	64.45	1.41%

งบกระแสเงินสด

	งบการเงินเฉพาะ			งบการเงินรวม		
	ตรวจสอบแล้ว			ตรวจสอบแล้ว		
	2560	2561	2562	2560	2561	2562
กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน						
กำไรก่อนภาษี	307.54	213.85	49.87	250.16	213.02	110.18
รายการปรับกระทบยอดกำไรก่อนภาษีเป็นเงินสดรับ (จ่าย) จากกิจกรรมดำเนินงาน						
ค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย	33.32	30.37	29.93	62.96	59.69	35.21
ค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญ (โอนกลับ)	(1.28)	9.12	26.19	(4.08)	6.05	13.08
ค่าเผื่อการด้อยค่าเงินลงทุนในบริษัทร่วม	-	-	20.06	-	-	-
การปรับลดสินค้าคงเหลือเป็นมูลค่าสุทธิที่ได้รับ (โอนกลับ)	2.24	(3.57)	0.97	2.11	(3.53)	0.91
ตัดจำหน่ายภาษีหัก ณ ที่จ่าย	-	-	-	1.11	0.80	-
ส่วนแบ่งขาดทุนจากเงินลงทุนในบริษัทร่วม	-	-	-	1.29	6.11	(5.76)
รายได้เงินปันผลจากบริษัทย่อย	(49.50)	-	-	-	-	-
สำรองผลประโยชน์ระยะยาวของพนักงาน	4.89	3.01	18.09	5.52	3.70	20.04
กำไรจากการจำหน่ายที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์	(2.53)	(2.22)	(1.02)	(3.51)	(2.22)	(1.31)
กำไรจากการจำหน่ายอสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุน	-	-	-	-	(2.50)	-
ขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยนที่ไม่เกิดขึ้นจริง	-	-	18.98	-	-	18.84
รายได้ดอกเบี้ย	(5.05)	(7.65)	(25.09)	(6.77)	(9.19)	(26.64)
ค่าใช้จ่ายดอกเบี้ย	6.40	6.55	13.85	9.80	8.35	16.34
กำไรจากการดำเนินงานก่อนการเปลี่ยนแปลงในสินทรัพย์และหนี้สินดำเนินงาน	296.03	249.46	151.83	318.59	280.28	180.89
สินทรัพย์ดำเนินงาน (เพิ่มขึ้น) ลดลง						
ลูกหนี้การค้าและลูกหนี้อื่น	(83.68)	(3.20)	214.27	35.35	183.25	159.09
สินทรัพย์ที่เกิดจากสัญญา		114.46	242.64		29.44	259.91
สินทรัพย์ที่รับรู้จากต้นทุนในการทำให้เสร็จสิ้นตามสัญญาที่ทำกับลูกค้า		60.39	2.14		64.53	8.46
สินค้าคงเหลือ	(52.97)	2.39	(109.26)	(15.18)	18.56	(205.61)
สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น	(1.65)	4.43	5.29	(1.01)	4.16	9.75
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียนอื่น	1.19	0.43	0.15	(0.53)	(0.31)	0.15
หนี้สินดำเนินงานเพิ่มขึ้น (ลดลง)						
เจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้อื่น	(393.07)	172.00	(97.59)	(439.82)	64.27	(45.77)
หนี้สินที่เกิดจากสัญญา		(91.71)	(0.92)		(74.18)	(9.52)
ต้นทุนที่ยังไม่เรียกชำระ	17.05	37.49	(165.85)	45.57	(55.73)	(103.23)
หนี้สินหมุนเวียนอื่น	6.62	9.59	(21.52)	7.08	8.22	(12.27)
หนี้สินไม่หมุนเวียนอื่น					0.99	
เงินสดจาก (ใช้ไปใน) กิจกรรมดำเนินงาน	(210.48)	555.73	221.18	(49.95)	523.48	241.85
รับดอกเบี้ย	5.05	6.52	14.71	6.78	8.06	16.26
จ่ายผลประโยชน์พนักงาน	-	(0.20)	(0.85)	-	(0.20)	(0.85)
จ่ายดอกเบี้ย	(5.16)	(5.78)	(13.06)	(8.23)	(7.27)	(15.27)
จ่ายภาษีเงินได้	(46.70)	(54.28)	(23.64)	(59.99)	(61.56)	(37.86)
เงินสดสุทธิจาก (ใช้ไปใน) กิจกรรมดำเนินงาน	(257.29)	501.99	198.34	(111.39)	462.51	204.13

	งบการเงินเฉพาะ			งบการเงินรวม		
	ตรวจสอบแล้ว			ตรวจสอบแล้ว		
	2560	2561	2562	2560	2561	2562
กระแสเงินสดจากกิจกรรมลงทุน						
เงินฝากธนาคารที่ติดภาระค้ำประกัน(เพิ่มขึ้น)ลดลง	0.75	43.62	15.00	(2.61)	40.27	11.64
เงินสดจ่ายให้กู้ยืมระยะยาวแก่บริษัทร่วม		(80.00)	80.00		(80.00)	80.00
เงินสดจ่ายให้กู้ยืมระยะสั้นแก่บริษัทร่วม		(32.00)	(391.90)		(32.00)	(391.90)
เงินสดรับคืนจากกิจการที่ควบคุมร่วมกัน		32.00	75.94		32.00	75.94
เงินสดจ่ายซื้อเงินลงทุนในบริษัทย่อย	-	-	-	-	-	-
เงินสดจ่ายซื้อเงินลงทุนในบริษัทร่วม	(27.71)	(205.16)	(112.32)	(27.71)	(205.17)	(112.17)
เงินปันผลรับจากบริษัทย่อย	49.50	-	-	-	-	-
เงินลงทุนในบริษัทย่อยเพิ่มขึ้น				-	-	-
เงินสดรับจากการจำหน่ายที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์	3.76	2.44	1.27	6.91	2.44	1.62
เงินสดจ่ายค่าหุ้นเพิ่มทุน	-	-	-	-	-	-
เงินสดรับจากการจำหน่ายอสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุน	-	-	-	-	2.50	-
ซื้อที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์	(3.01)	(4.79)	(5.86)	(4.19)	(4.97)	(6.16)
เงินสดจ่ายชำระเจ้าหนี้ค่าหุ้น	-	-	-	-	-	-
เงินสดสุทธิจาก(ใช้ไปใน)กิจกรรมลงทุน	23.29	(243.89)	(337.87)	(27.60)	(244.93)	(341.03)
กระแสเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงิน						
เงินเบิกเกินบัญชีธนาคารและเงินกู้ยืมระยะสั้นจากสถาบันการเงินเพิ่มขึ้น(ลดลง)	311.00	(66.50)	351.50	194.37	(48.12)	397.80
เงินสดรับจากเงินกู้ยืมระยะยาว	-	56.49	-	-	56.49	-
ชำระคืนเงินกู้ยืมระยะยาว	(28.20)	(84.69)	(28.20)	(28.20)	(84.69)	(28.20)
ชำระหนี้สินภายใต้สัญญาเช่าการเงิน	(8.83)	(7.96)	(10.73)	(10.94)	(9.82)	(12.56)
เงินสดรับจากการใช้สิทธิตามใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้นสามัญ	-	-	-	-	-	-
เงินสดรับจากการลงทุนเพิ่มของผู้มีส่วนได้เสียที่ไม่มีอำนาจควบคุม	-	-	-	-	-	-
เงินปันผลจ่ายแก่ผู้ถือหุ้น	(211.63)	(188.11)	(94.06)	(211.63)	(188.12)	(94.06)
เงินปันผลจ่ายแก่ผู้มีส่วนได้เสียที่ไม่มีอำนาจควบคุมของบริษัทย่อย	-	-	-	-	-	-
เงินสดสุทธิจาก(ใช้ไปใน)กิจกรรมจัดหาเงิน	62.34	(290.77)	218.51	(56.40)	(274.26)	262.98
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดเพิ่มขึ้น (ลดลง) สุทธิ	(171.66)	(52.73)	78.98	(195.39)	(56.68)	126.08
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด ณ วันต้นงวด	262.75	91.09	58.41	458.37	262.97	206.29
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด ณ วันปลายงวด	91.09	38.36	137.39	262.98	206.29	332.37
ข้อมูลกระแสเงินสดเปิดเผยเพิ่มเติม						
ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์เพิ่มขึ้นจากการทำสัญญาเช่าการเงิน	-	8.39	9.36	7.68	8.39	9.36

▪ อัตราส่วนทางการเงินที่สำคัญ

	งบการเงินเฉพาะ			งบการเงินรวม		
	2560	2561	2562	2560	2561	2562
อัตราส่วนสภาพคล่อง (Liquidity Ratio)						
อัตราส่วนสภาพคล่อง (เท่า)	1.44	1.26	1.21	1.56	1.45	1.37
อัตราส่วนสภาพคล่องหมุนเร็ว (เท่า)	1.07	0.94	0.66	1.18	1.09	0.80
อัตราส่วนสภาพคล่องกระแสเงินสด (เท่า)	0.16	0.32	0.12	0.12	0.54	0.23
อัตราส่วนหมุนเวียนลูกหนี้การค้า (เท่า)	2.69	2.76	4.04	2.38	2.57	2.63
ระยะเวลาเก็บหนี้เฉลี่ย (วัน)	134	130	89	151	140	137
อัตราส่วนหมุนเวียนสินค้าคงเหลือ (เท่า)	6.44	6.37	5.36	6.16	6.67	4.97
ระยะเวลาขายสินค้าเฉลี่ย (วัน)	58	57	67	58	57	72
อัตราส่วนหมุนเวียนเจ้าหนี้ (เท่า)	2.81	3.41	2.75	2.69	3.32	2.88
ระยะเวลาการชำระหนี้ (วัน)	128	105	131	134	108	125
Cash Cycle (วัน)	62	53	25	76	88	85
อัตราส่วนแสดงความสามารถในการทำกำไร (Profitability Ratio)						
อัตรากำไรขั้นต้น (%)	15%	14%	13%	15%	14%	14%
อัตรากำไรจากการดำเนินงาน (%)	8%	5%	2%	6%	5%	3%
อัตรากำไรสุทธิ (%)	6%	4%	1%	5%	4%	2%
อัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้น (%)	15%	10%	2%	12%	10%	5%
อัตราส่วนแสดงประสิทธิภาพในการดำเนินงาน (Efficiency Ratio)						
อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (%)	8%	5%	1%	5%	5%	2%
อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ถาวร (%)	75%	55%	10%	56%	43%	23%
อัตราการใช้หมุนของสินทรัพย์ (เท่า)	1.23	1.26	1.01	1.20	1.30	1.09
อัตราส่วนวิเคราะห์นโยบายทางการเงิน (Financial Policy Ratio)						
อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (เท่า)	0.97	0.99	1.09	1.10	1.03	1.21
อัตราส่วนความสามารถชำระดอกเบี้ย (เท่า)	49.05	33.65	4.60	26.66	27.24	7.39
อัตราการใช้เงินปันผล (%)	83%	82%	101%	-	-	-
ข้อมูลต่อหุ้น^{1/}						
มูลค่าที่ตราไว้ต่อหุ้น (บาท)	0.50	0.50	0.50	0.50	0.50	0.50
มูลค่าหุ้นตามบัญชีต่อหุ้น (บาท)	1.42	1.41	1.34	1.46	1.44	1.41
กำไรสุทธิต่อหุ้น – ส่วนที่เป็นของผู้ถือหุ้นบริษัท						
กำไรสุทธิต่อหุ้นขั้นพื้นฐาน (บาท)	0.22	0.15	0.03	0.17	0.14	0.07
กำไรสุทธิต่อหุ้นปรับลด (บาท)	-	-	-	-	-	-

สรุปรายงานการสอบบัญชี

ปี 2560-2562

ตรวจสอบโดย นางสาวกรรณ แก้ว ลิมปิกิตติกุล

ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตเลขทะเบียน 5874

บริษัท สำนักงาน อีวาย จำกัด

สำหรับงบการเงินงวด ปี 2560 สิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2560

รายงานของผู้สอบบัญชีสำหรับงบการเงินรวมของบริษัทและบริษัทย่อยในปี 2560 ได้แสดงความเห็นแบบไม่มีเงื่อนไขว่า งบการเงินได้แสดงฐานะการเงิน ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560 ผลการดำเนินงานและกระแสเงินสด สำหรับปีสิ้นสุดวันเดียวกันของบริษัทและบริษัทย่อย และเฉพาะของบริษัท โดยถูกต้องตามที่ควรในสาระสำคัญตามมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ตามรายงานลงวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2561

และได้เพิ่มเรื่องสำคัญในการตรวจสอบประกอบด้วย ค่าความนิยม ค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญ มูลค่าสุทธิที่คาดว่าจะได้รับของสินค้างเหลือ และการรับรู้รายได้

สำหรับงบการเงินงวด ปี 2561 สิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2561

รายงานของผู้สอบบัญชีสำหรับงบการเงินรวมของบริษัทและบริษัทย่อยในปี 2561 ได้แสดงความเห็นแบบไม่มีเงื่อนไขว่า งบการเงินได้แสดงฐานะการเงิน ณ 31 ธันวาคม 2561 ผลการดำเนินงาน และ กระแสเงินสด สำหรับปีสิ้นสุดวันเดียวกันของบริษัทและบริษัทย่อย และ เฉพาะของบริษัท โดยถูกต้องตามที่ควรในสาระสำคัญตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินตามรายงานลงวันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2562

และได้เพิ่มเรื่องสำคัญในการตรวจสอบประกอบด้วย ค่าความนิยม ค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญ มูลค่าทุนที่คาดว่าจะได้รับของสินค้างเหลือ การรับรู้รายได้ และข้อมูลอื่น

สำหรับงบการเงินงวด ปี 2562 สิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2562

รายงานของผู้สอบบัญชีสำหรับงบการเงินรวมของบริษัทและบริษัทย่อยในปี 2562 ได้แสดงความเห็นแบบไม่มีเงื่อนไขว่า งบการเงินได้แสดงฐานะการเงิน ณ 31 ธันวาคม 2562 ผลการดำเนินงาน และ กระแสเงินสด สำหรับปีสิ้นสุดวันเดียวกันของบริษัทและบริษัทย่อย และ เฉพาะของบริษัท โดยถูกต้องตามที่ควรในสาระสำคัญตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินตามรายงานลงวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2563

และได้เพิ่มเรื่องสำคัญในการตรวจสอบประกอบด้วย ค่าความนิยม ค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญ มูลค่าทุนที่คาดว่าจะได้รับของสินค้างเหลือ การรับรู้รายได้ และข้อมูลอื่น

การวิเคราะห์และคำอธิบายของฝ่ายจัดการ

ภาพรวมของผลการดำเนินงาน

บริษัท คอมมูนิเคชั่น แอนด์ ซิสเต็มส์ โซลูชั่น จำกัด (มหาชน) (“บริษัท”) บริษัทมีรายได้หลักมาจากการจำหน่ายสายไฟฟ้าและผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับอุปกรณ์ไฟฟ้าประเภทต่าง ๆ การดำเนินธุรกิจดังกล่าวมาจากการสั่งซื้อสินค้าจากผู้ผลิตมาเพื่อจัดจำหน่าย ทำให้ไม่จำเป็นต้องลงทุนในสินทรัพย์ถาวรเป็นจำนวนมากเหมือนธุรกิจที่ผลิตและจำหน่ายสินค้า แต่ต้องอาศัยเงินทุนหมุนเวียนสูง สำหรับการสั่งซื้อสินค้าและจัดเก็บสินค้าเพื่อขาย ซึ่งจะต้องมีความหลากหลายและเพียงพอต่อความต้องการของลูกค้า ด้วยเหตุนี้ ปัจจัยความสำเร็จในธุรกิจนี้จึงขึ้นอยู่กับกลยุทธ์การตลาด การบริหารจัดการสินค้าคงคลัง และการเรียกเก็บเงินอย่างมีประสิทธิภาพ บริษัทเป็นตัวแทนจำหน่ายผู้ผลิตชั้นนำระดับสากล เช่น ตราสินค้า Phelps Dodge, ตราสินค้า 3M และตราสินค้า Philips เป็นต้น ธุรกิจจัดจำหน่ายสายไฟฟ้าและผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับอุปกรณ์ไฟฟ้าประเภทต่าง ๆ มีการตั้งกำไรขั้นต้นอยู่ในเกณฑ์ไม่สูงมากนัก เช่นเดียวกับธุรกิจจัดจำหน่ายประเภทอื่น ๆ โดยจะมุ่งเน้นการขายในปริมาณมากเพื่อเพิ่มจำนวนกำไรสุทธิ ทั้งนี้ ธุรกิจจัดจำหน่ายสายไฟฟ้าและผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับอุปกรณ์ไฟฟ้าประเภทต่าง ๆ มีการขยายตัวตามการเติบโตของเศรษฐกิจ และธุรกิจก่อสร้างและอสังหาริมทรัพย์ เป็นสำคัญ

นอกจากนี้ บริษัทมีรายได้จากการให้บริการติดตั้ง ซึ่งประกอบด้วยการให้บริการติดตั้งงานโทรคมนาคม และการให้บริการติดตั้งอุปกรณ์ป้องกันไฟลามและอื่น ๆ โดยในการประกอบธุรกิจให้บริการติดตั้งงานโทรคมนาคม บริษัทจะเป็นผู้ให้บริการด้านการออกแบบ จัดหา และรับเหมาติดตั้งระบบงานโทรคมนาคม ซึ่งสามารถปรับเปลี่ยนประเภท สัดส่วน รูปแบบ ขนาดความสูง และน้ำหนักของเสาโทรคมนาคม รวมทั้งอุปกรณ์ระบบโทรคมนาคมต่าง ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของลูกค้า ทั้งนี้ รูปแบบของการให้บริการ ประกอบด้วยการดำเนินงานติดตั้งสถานีฐาน (New Site) เพื่อรองรับการขยายพื้นที่การให้บริการของเครือข่ายสัญญาณ และการติดตั้งอุปกรณ์เสริมเพื่อเพิ่มคุณสมบัติและศักยภาพของเสาโทรคมนาคมที่มีอยู่เดิม (Upgrade) การติดตั้งอุปกรณ์ภายในอาคาร (Inbuilding Coverage) โดยรับงานจากเจ้าของโครงข่ายหรือผู้ให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ เช่น True move, AIS และ DTAC เป็นต้น หรือรับงานจากผู้รับเหมาที่รับจากงานมาจากเจ้าของโครงข่าย เช่น Huawei, AWC และ ZTE เป็นต้น โดยงานจะมีลักษณะเป็นโครงการ ประกอบด้วยพื้นที่ติดตั้ง (Site) หลายแห่งในแต่ละโครงการ ซึ่งโดยทั่วไป งานติดตั้งสถานีฐานจะใช้ระยะเวลาดำเนินการติดตั้งโดยเฉลี่ยประมาณ 45 – 60 วันต่อพื้นที่ติดตั้ง ทั้งนี้ บริษัทจะมีวิศวกรของบริษัทเป็นผู้ควบคุมสำหรับงานที่ได้ส่งต่อให้แก่ผู้รับเหมาช่วงเป็นผู้ดำเนินการ โดยจะกำหนดอัตราค่าบริการเป็นอัตราคงที่ต่อพื้นที่ติดตั้งตามความยากง่ายของงาน ซึ่งมีปัจจัยพิจารณาที่สำคัญ ได้แก่ ภูมิศาสตร์ของพื้นที่ติดตั้ง (ติดตั้งบนอาคารหรือตามพื้นดิน) ระยะทางของพื้นที่ติดตั้ง ประเภทและรูปแบบของเสาโทรคมนาคม และระยะเวลาดำเนินการ เป็นต้น ทั้งนี้ ธุรกิจให้บริการติดตั้งระบบโทรคมนาคมมีการขยายตัวตามการลงทุนของผู้ให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ ซึ่งจะพิจารณาการลงทุนตามภาวะเศรษฐกิจ และการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและพฤติกรรมของผู้บริโภคเป็นสำคัญ

นอกจากนี้บริษัท และ บริษัทย่อยได้เพิ่มช่องทางในการจัดหารายได้โดยเข้าร่วมประมูลงานของทางราชการเพิ่มมากขึ้นโดยงานที่ประมูลจะเป็นงานเกี่ยวกับการติดตั้งระบบไฟฟ้า ระบบคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์สื่อสาร ระบบการติดต่อโทรคมนาคม รวมไปถึงธุรกิจการก่อสร้าง และพลังงานทางเลือก ซึ่งเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจที่บริษัทดำเนินการอยู่แล้ว

และเมื่อวันที่ 8 พฤษภาคม 2558 บริษัทได้ลงทุนในหุ้นสามัญของบริษัทนีออนเวิร์คส์ คอมมูนิเคชั่นส์(ประเทศไทย) จำกัด จำนวน 344 ล้านบาท ซึ่งเป็นบริษัทที่ดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับงานโทรคมนาคม โดยกลุ่มลูกค้าหลักของบริษัทนีออนเวิร์คส์ คอมมูนิเคชั่นส์(ประเทศไทย) จำกัด จะเป็น AIS และ True ซึ่งทำให้ธุรกิจเกี่ยวกับโทรคมนาคมของบริษัทครอบคลุมทุกเครือข่าย

ต่อมาเมื่อวันที่ 4 ตุลาคม 2560 บริษัทฯได้ลงทุนในหุ้นสามัญบริษัท น้ำซ้อ ไฮโดรเพาเวอร์ จำกัด ซึ่งเป็นบริษัทที่ดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับการผลิตและจำหน่ายกระแสไฟฟ้า จากพลังงานน้ำ ที่จัดตั้งขึ้นในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว จำนวน 27.7 ล้านบาท โดยมีสัดส่วนการลงทุนร้อยละ 28 ของทุนจดทะเบียนของบริษัท น้ำซ้อ ไฮโดรเพาเวอร์ จำกัด ซึ่งถือเป็นบริษัทร่วม และเมื่อบริษัท น้ำซ้อ ไฮโดรเพาเวอร์ จำกัด เพิ่มทุนจดทะเบียน บริษัทฯได้ลงทุนเพิ่มเมื่อวันที่ 24 เมษายน 2561 เพื่อรักษาสัดส่วนการลงทุนในอัตราร้อยละ 28 ของทุนจดทะเบียน ต่อมาเมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2561 บริษัทฯได้ทำการซื้อหุ้นสามัญในบริษัทน้ำซ้อ ไฮโดรเพาเวอร์ จำกัด จำนวน 14.6 ล้านบาทคิดเป็นร้อยละ 10 ของทุนจดทะเบียนของบริษัทน้ำซ้อ ไฮโดรเพาเวอร์ จำกัด ทำให้สัดส่วนการลงทุนเป็นร้อยละ 38 ซึ่งถือเป็นบริษัทร่วม

ต่อมาเมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2561 บริษัทฯได้ลงทุนในหุ้นสามัญของ บริษัท Phu Khanh Solar Power Joint Stock Company ซึ่งเป็นบริษัทจดทะเบียนในประเทศเวียดนาม ซึ่งดำเนินธุรกิจโรงไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์ จำนวน 176.4 ล้านบาท โดยมีสัดส่วนการลงทุนร้อยละ 25 ของทุนจดทะเบียนของ Phu Khanh Solar Power Joint Stock Company

อนึ่ง งบการเงินรวมของบริษัทฯได้ถูกจัดทำขึ้นโดยรวมงบการเงินของบริษัทและ บริษัทย่อย ตามสัดส่วนที่มีอำนาจควบคุม โดยบริษัทมีส่วนร่วมในการควบคุมบริษัทย่อย ได้แก่บริษัท ซี.เอส.เอส.เอ็นเนอริยี ในสัดส่วนประมาณร้อยละ 99 และบริษัท นีออนเวิร์คส์ คอมมูนิเคชั่นส์(ประเทศไทย)จำกัด ในสัดส่วนร้อยละ 70 ส่วนเงินลงทุนในบริษัท น้ำซ้อ ไฮโดรเพาเวอร์ จำกัด และเงินลงทุนในบริษัท Phu Khanh Solar Power Joint Stock Company แสดงเงินลงทุนตามวิธีส่วนได้เสียและรับรู้กำไร/ขาดทุนจากการลงทุนในบริษัทร่วม ในการวิเคราะห์ฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของบริษัทในปี 2560 - 2562 จะวิเคราะห์จากงบการเงินรวม ซึ่งเป็นผลการดำเนินงานของบริษัทและบริษัทย่อยเป็นสำคัญ

การวิเคราะห์ผลการดำเนินงาน

รายได้รวม

รายได้ของบริษัท แบ่งเป็น 3 ส่วนหลัก ประกอบด้วย รายได้จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ เกี่ยวกับระบบไฟฟ้า เช่น สายไฟฟ้า หลอดไฟฟ้า อุปกรณ์ไฟฟ้า อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ และอุปกรณ์เกี่ยวกับระบบป้องกันไฟลาม รายได้จากการให้บริการติดตั้ง ประกอบด้วย การให้บริการติดตั้งงานโทรคมนาคม การให้บริการติดตั้งอุปกรณ์ป้องกันไฟลามและการให้บริการติดตั้งอื่น ๆ นอกจากนี้ บริษัทยังมี รายได้อื่น ๆ ได้แก่ ค่าส่งเสริมการตลาดของผู้จัดจำหน่าย ดอกเบี้ยรับ ค่าเช่า กำไรจากการจำหน่ายสินทรัพย์ และกำไรจากอัตราแลกเปลี่ยน เป็นต้น ซึ่งโครงสร้างรายได้รวมของกลุ่มบริษัทสามารถสรุปได้ดังนี้ :-

ตารางแสดงโครงสร้างรายได้รวมของกลุ่มบริษัท

ประเภทผลิตภัณฑ์	ปี 2560		ปี 2561		ปี 2562	
	ล้านบาท	ร้อยละ	ล้านบาท	ร้อยละ	ล้านบาท	ร้อยละ
สายไฟฟ้า	2,288.04	51.27	2,584.37	56.60	2,427.54	63.21
หลอดไฟและอุปกรณ์ส่องแสงสว่าง	431.56	9.67	131.85	2.89	20.99	0.55
ท่อร้อยสายไฟฟ้าและอุปกรณ์ประกอบการติดตั้ง	114.63	2.57	84.15	1.84	86.52	2.25
อุปกรณ์ควบคุมระบบไฟฟ้า	373.49	8.37	325.41	7.13	494.06	12.86
วัสดุและอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับระบบป้องกันไฟลาม	40.62	0.91	32.19	0.71	29.58	0.77
หม้อแปลงไฟฟ้า	13.90	0.31	19.79	0.43	6.22	0.16
อื่น ๆ	8.27	0.19	34.38	0.75	21.33	0.56
รวมรายได้จากการขาย	3,270.51	73.29	3,212.14	70.35	3,086.24	80.36
รายได้จากการติดตั้งระบบโทรคมนาคม	1,114.71	24.98	986.91	21.62	343.13	8.94
รายได้จากการติดตั้งระบบป้องกันไฟลาม	35.31	0.79	37.60	0.82	39.71	1.03
รายได้จากการบริการติดตั้งอื่น ๆ	18.45	0.41	293.47	6.43	322.69	8.40
รวมรายได้จากการบริการติดตั้ง	1,168.47	26.18	1,317.98	28.87	705.53	18.37
รายได้อื่น ๆ *	23.51	0.53	35.52	0.78	48.90	1.27
รายได้รวม	4,462.49	100.00	4,565.64	100.00	3,840.67	100.00

ปี 2560 – 2562 บริษัทมีรายได้รวม 4,462 ล้านบาท และ 4,566 ล้านบาท และ 3,841 ล้านบาทตามลำดับ โดยรายได้หลักมาจากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับสายไฟฟ้าและอุปกรณ์ไฟฟ้าประเภทต่าง ๆ ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ 70-80 ของรายได้รวม ส่วนรายได้ที่สำคัญรองลงมา ได้แก่ รายได้จากการบริการติดตั้ง ซึ่งมีสัดส่วนประมาณร้อยละ 18-29 ของรายได้รวม

ปี 2560 บริษัทมีรายได้รวมประมาณ 4,462 ล้านบาทลดลงประมาณร้อยละ 5 เมื่อเทียบกับปี 2559 รายได้จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับสายไฟฟ้าและอุปกรณ์ไฟฟ้าประเภทต่าง ๆ ลดลงร้อยละ 8 รายได้จากการบริการติดตั้ง เพิ่มขึ้นร้อยละ 3 และสัดส่วนรายได้จากการขาย และบริการติดตั้งเป็นร้อยละ 73 และร้อยละ 26 ของรายได้รวม

ปี 2561 บริษัทมีรายได้รวมประมาณ 4,566 ล้านบาทเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 2 เมื่อเทียบกับปี 2560 รายได้จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับสายไฟฟ้าและอุปกรณ์ไฟฟ้าประเภทต่าง ๆ ลดลงร้อยละ 2 รายได้จากการบริการติดตั้งเพิ่มขึ้นร้อยละ 13 และสัดส่วนรายได้จากการขาย และบริการติดตั้งเป็นร้อยละ 70 และร้อยละ 29 ของรายได้รวม

ปี 2562 บริษัทมีรายได้รวมประมาณ 3,841 ล้านบาทลดลงประมาณร้อยละ 16 เมื่อเทียบกับปี 2561 รายได้จากการขายสินค้าลดลง 126 ล้านบาท ลดลงร้อยละ 4 เมื่อเทียบกับปีก่อน รายได้จากการขายสายไฟฟ้า หลอดไฟฟ้าและอุปกรณ์ส่องสว่างลดลง ส่วนรายได้จากอุปกรณ์ควบคุมระบบไฟฟ้าเพิ่มขึ้นจากสินค้าชนิดพิเศษ สำหรับสินค้าอื่นๆ ยอดขายใกล้เคียงกับปีก่อน รายได้จากการบริการติดตั้ง ลดลง 612 ล้านบาท ลดลงร้อยละ 46 เมื่อเทียบกับปีก่อน เนื่องมาจากรายได้จากการติดตั้งระบบโทรคมนาคมลดลงมากกว่า ร้อยละ 50 ของรายได้จากการบริการติดตั้ง ส่วนรายได้การติดตั้งระบบไฟลาม และรายได้จากการบริการติดตั้งอื่น ใกล้เคียงกับปีก่อน และ สัดส่วนรายได้จากการขาย และบริการติดตั้งเป็นร้อยละ 80 และร้อยละ 18 ของรายได้รวม

รายได้จากการขายและการให้บริการ

- รายได้จากการขาย

รายได้หลักของบริษัทมาจากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับสายไฟฟ้าและอุปกรณ์ไฟฟ้าประเภทต่าง ๆ ซึ่งในปี 2560 – 2562 บริษัทมีรายได้จากการขายจำนวน 3,271 ล้านบาท และ 3,212 ล้านบาท และ 3,086 ล้านบาท ตามลำดับ หรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 73 และร้อยละ 70 และร้อยละ 80 ของรายได้รวม ตามลำดับ

รายได้จากการขายในระหว่างปี 2560 – 2562 สามารถแบ่งตามประเภทของสินค้าหลักๆ ได้ดังนี้

รายได้จากการขาย	ปี 2560		ปี 2561		ปี 2562	
	ล้านบาท	ร้อยละ	ล้านบาท	ร้อยละ	ล้านบาท	ร้อยละ
สายไฟฟ้า	2,288.04	69.96	2,584.37	80.46	2,427.54	78.66
หลอดไฟและอุปกรณ์ส่องแสงสว่าง	431.56	13.20	131.85	4.10	20.99	0.68
ท่อร้อยสายไฟฟ้าและอุปกรณ์ประกอบการติดตั้ง	114.63	3.50	84.15	2.62	86.52	2.80
อุปกรณ์ควบคุมระบบไฟฟ้า	373.49	11.42	325.41	10.13	494.06	16.01
วัสดุและอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับระบบป้องกันไฟลาม	40.62	1.24	32.19	1.00	29.58	0.96
หม้อแปลงไฟฟ้า	13.90	0.43	19.79	0.62	6.22	0.20
อื่นๆ	8.27	0.25	34.38	1.07	21.33	0.69
รวมรายได้จากการขาย	3,270.51	100.00	3,212.14	100.00	3,086.24	100.00

รายได้จากการขายปี 2560 เมื่อเทียบกับปี 2559 ลดลง 298 ล้านบาท มาจากยอดขายสายไฟฟ้า และหลอดไฟฟ้า และอุปกรณ์ส่องสว่างลดลง เป็นจำนวน 362 ล้านบาทเนื่องจากงานโครงการเมกะโปรเจกต์ลดลง แต่ยอดขายอุปกรณ์ควบคุมระบบไฟฟ้าเพิ่มขึ้น 103 ล้านบาท มาจากการขายสินค้าให้โครงการบ้านจัดสรร คอนโดมิเนียม

รายได้จากการขายปี 2561 เมื่อเทียบกับปี 2560 ลดลง 58 ล้านบาท เนื่องจากในไตรมาส 2 บริษัทฯ ได้มีการยกเลิกการเป็นตัวแทนจำหน่ายขายปลีกสินค้าฟิลิปส์ ทำให้ยอดขายหลอดไฟและอุปกรณ์ส่องสว่าง ลดลง 300 ล้านบาท และประกอบกับสภาพเศรษฐกิจ ทำให้ยอดขายท่อร้อยไฟฟ้าและอุปกรณ์ติดตั้ง รวมทั้งอุปกรณ์ควบคุมระบบไฟฟ้า และวัสดุอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับระบบป้องกันไฟลามลดลง 87 ล้านบาท

รายได้จากการขายรวม ปี 2562 ลดลง 126 ล้านบาทคิดเป็นร้อยละ 4 เมื่อเทียบกับปีก่อน โดยรายได้จากการขายสายไฟฟ้าลดลง 157 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 6 เมื่อเทียบกับปีก่อน หลอดไฟและอุปกรณ์ส่องสว่างลดลงเนื่องจากการยกเลิกการเป็นตัวแทนจำหน่ายสินค้าฟิลิปส์ ช่วงต้นปี 2561 รายได้จากการขายอุปกรณ์ควบคุมระบบไฟฟ้าเพิ่มขึ้น 169 ล้านบาทคิดเป็นร้อยละ 52 เมื่อเทียบกับปีก่อนเนื่องจากบริษัทได้รับการสั่งซื้ออุปกรณ์ควบคุมระบบไฟฟ้าชนิดพิเศษ จาก การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค และการไฟฟ้านครหลวง ส่วนสินค้าประเภทอื่นๆ ยอดขายใกล้เคียงกับปีก่อน

อนึ่ง รายได้จากการจำหน่ายสายไฟฟ้าและอุปกรณ์ไฟฟ้าประเภทอื่น ๆ ของบริษัทมาจากการจำหน่ายให้แก่ลูกค้าภายในประเทศทั้งหมด โดยจัดจำหน่ายให้แก่ลูกค้าทั่วประเทศ ซึ่งเกือบทั้งหมดเป็นกลุ่มลูกค้าภาคเอกชน มีจำนวนรวมประมาณ 3,200 ราย อย่างไรก็ตาม ณ ปัจจุบัน บริษัทมีนโยบายที่จะขยายเพิ่มฐานลูกค้าไปยังต่างประเทศในแถบอาเซียน เพื่อเตรียมพร้อมรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (Asean Economics Community: AEC) นอกจากนี้ บริษัทมีนโยบายที่จะมุ่งทำการตลาดในภาคหน่วยงานราชการมากขึ้น โดยมอบหมายให้บริษัทย่อยเป็นผู้ดำเนินการในส่วนงานที่เกี่ยวข้องกับงานราชการ ด้วยนโยบายการตลาดเชิงรุกดังกล่าว บริษัทมีความมั่นใจว่าจะช่วยส่งเสริมให้บริษัทมีรายได้จากการจำหน่ายสินค้าเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

ทั้งนี้ บริษัทมีนโยบายการจัดหาลูกค้าด้วยการติดต่อโดยตรงกับกลุ่มลูกค้าเป้าหมาย ทั้งการเข้าพบโดยตรงและ/หรือ การติดต่อผ่านอุปกรณ์สื่อสารต่าง ๆ เช่น โทรศัพท์ โทรสาร และอินเทอร์เน็ต เป็นต้น และติดต่อโดยผ่านการแนะนำจากพันธมิตรทางธุรกิจต่าง ๆ เช่น คณะกรรมการบริษัท ผู้บริหาร ลูกค้า และผู้ผลิตรายอื่น เป็นต้น โดยบริษัทได้กำหนดนโยบายให้มีการวิเคราะห์ฐานะการเงินและประวัติการชำระหนี้ของลูกค้าอย่างสม่ำเสมอ เพื่อกำหนดและปรับปรุงนโยบายการกำหนดวงเงินสินเชื่อ และระยะเวลาให้เครดิตแก่ลูกค้า ซึ่งจะช่วยให้บริษัทสามารถควบคุมวงเงินการขายให้แก่ลูกค้าแต่ละรายได้อย่างรัดกุมมากยิ่งขึ้น

- รายได้จากการบริการติดตั้ง

ธุรกิจการให้บริการติดตั้งของบริษัทสามารถแบ่งออกเป็น 3 ประเภทหลักคือ (1) ธุรกิจการให้บริการออกแบบ จัดหา และรับเหมาติดตั้งระบบงานโทรคมนาคม (Communication System) ตลอดจนงานด้านบำรุงรักษาระบบ (Maintenance Services) และ (2) ธุรกิจการให้บริการออกแบบ จัดหา และติดตั้งระบบป้องกันไฟลาม (Fire Protection System) (3) ธุรกิจการให้บริการติดตั้งอุปกรณ์อื่น ๆ โดยบริษัทมีรายได้จากการบริการติดตั้งเป็นจำนวน 1,168 ล้านบาท และ 1,318 ล้านบาท และ 706 ล้านบาท ในปี 2560 – 2562 ตามลำดับหรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 26 และร้อยละ 29 และร้อยละ 18 ตามลำดับ รายได้หลักของงานบริการติดตั้งคือการให้บริการติดตั้งระบบงานโทรคมนาคมเป็นหลัก ซึ่งมีสัดส่วนคิดเป็นร้อยละ 49-95 ของรายได้จากการบริการติดตั้งรวม จากสภาวะเศรษฐกิจภายในและภายนอกประเทศที่เปลี่ยนแปลง รวมถึงการแข่งขันที่เข้มข้นของผู้ให้บริการสัญญาการสื่อสารโทรคมนาคม ส่งผลให้การลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานโครงข่ายโทรคมนาคมของผู้ให้บริการหลักดังกล่าวมีปริมาณลดลงอย่างต่อเนื่อง ทำให้งานติดตั้งระบบโทรคมนาคมซาลดลง ซึ่งบริษัทได้มองหาโอกาสที่จะต่อยอดธุรกิจเพื่อเพิ่มโอกาสทางการค้า โดยเพิ่มการประมูลงานของภาครัฐ เกี่ยวกับอุปกรณ์การสื่อสารพลังงานทางเลือก อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ และอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ รวมไปถึงธุรกิจก่อสร้างซึ่งบริษัท และบริษัทย่อย มีความชำนาญ ส่งผลให้รายได้จากการติดตั้งอื่นของบริษัทเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

ทั้งนี้ รายได้จากการบริการติดตั้งในปี 2560 – 2562 มีรายละเอียดดังนี้

รายได้จากการบริการติดตั้ง	ปี 2560		ปี 2561		ปี 2562	
	ล้านบาท	ร้อยละ	ล้านบาท	ร้อยละ	ล้านบาท	ร้อยละ
รายได้จากการติดตั้งระบบโทรคมนาคม	1,108.89	95.40	986.91	74.88	343.13	48.63
รายได้จากการติดตั้งระบบป้องกันไฟลาม	35.31	3.02	37.60	2.85	39.71	5.63
รายได้จากการติดตั้งอื่น ๆ	24.27	1.58	293.47	22.27	322.69	45.74
รวมรายได้จากการบริการติดตั้ง	1,168.47	100.00	1,317.98	100.00	705.53	100.00

ปี 2560 - 2562 บริษัทมีรายได้จากการให้บริการติดตั้งระบบโทรคมนาคม เป็นจำนวน 1,109 ล้านบาท 987 ล้านบาท และ 343 ล้านบาทตามลำดับ และเมื่อเทียบเป็นอัตราร้อยละ ของรายได้บริการติดตั้งรวมมีสัดส่วนร้อยละ 95 ร้อยละ 75 และร้อยละ 49 พบว่ารายได้จากการบริการติดตั้งระบบโทรคมนาคม มีแนวโน้มลดลงอย่างเป็นสาระสำคัญ

รายได้จากการติดตั้งระบบป้องกันไฟลาม มีจำนวน 35 ล้านบาท 38 ล้านบาท และ 40 ล้านบาท ในปี 2560- 2562 ตามลำดับ โดยบริษัทให้บริการออกแบบ จัดหา และรับเหมาติดตั้งระบบป้องกันไฟลามให้แก่ลูกค้า ด้วยการติดตั้งวัสดุ และอุปกรณ์ป้องกันไฟลาม ตามช่องเปิดของท่อร้อยสายไฟฟ้าหรือระบบไฟฟ้า ระบบประปา และระบบเครื่องปรับอากาศ ซึ่งสามารถป้องกันผลกระทบจากความร้อน เปลวไฟ และควันไฟ เป็นเวลาอย่างน้อย 3 ชั่วโมง ทั้งนี้ในปัจจุบัน ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ให้ความสนใจและเล็งเห็นความสำคัญของการติดตั้งระบบป้องกันไฟลามมากขึ้น เนื่องจากสามารถช่วยชะลอการเผาไหม้และการเกิดควันไฟ ในกรณีที่เกิดอัคคีภัยได้

รายได้จากการติดตั้งอื่น ๆ ในปี 2560- 2562 จำนวน 24 ล้านบาท 293 ล้านบาท และ 323 ล้านบาท ตามลำดับ ซึ่งรายได้จากการติดตั้งอื่น ๆ จะเป็นรายได้ที่บริษัทมองหาโอกาสที่จะนำประสบการณ์ และความชำนาญที่บริษัทมี มาเพิ่มรายได้ให้กับบริษัท ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นงานประมูลของหน่วยงานราชการ ของบริษัท และบริษัทย่อย เช่น รายได้จากงานโครงการ Smart Way ประมาณปีละ 3 ล้านบาท ซึ่งเป็นโครงการลงทุน ติดตั้ง และบำรุงรักษาอุปกรณ์ประเภทคอมพิวเตอร์และหลอดไฟประหยัดพลังงานของสถาบันวิศวกรรมพลังงานมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และกองพัฒนาระบบไฟฟ้า การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ในปี 2560 บริษัทย่อยมีรายได้จากโครงการยกระดับโครงสร้างพื้นฐานโทรคมนาคมเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ(โครงการเน็ตประชารัฐ 24,700 หมู่บ้าน)

ปี 2561 รายได้งานติดตั้งอื่น ๆ ที่เพิ่มขึ้นมาจาก โครงการปรับปรุงสถานีไฟฟ้า ระบบ 22 เควี ของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค และ โครงการติดตั้งระบบ Video Conference ของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค

ปี 2562 รายได้งานติดตั้งอื่น ๆ ประกอบด้วย โครงการติดตั้งระบบหลอมรวม ของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค และ ส่วนของบริษัทย่อย ประกอบด้วย งานติดตั้ง CCTV งานติดตั้งอุปกรณ์ UMS300 ‘งานติดตั้งโครงข่ายวิทยุดิจิทัลเพื่อความปลอดภัยในการเดินทาง เป็นต้น

- รายได้อื่น ๆ

รายได้อื่น ๆ ของบริษัท ได้แก่ รายได้ค่าขนส่ง รายรับจากค่าส่งเสริมการตลาดของผู้ผลิตสินค้า ดอกเบี้ยรับ ค่าเช่า กำไรจากการจำหน่ายสินทรัพย์ และกำไรจากอัตราแลกเปลี่ยน เป็นต้น โดยในปี 2560 – 2562 บริษัทมีรายได้อื่นประมาณ 24 ล้านบาท 36 ล้านบาท และ 49 ล้านบาท ตามลำดับ ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ 1-2 เมื่อเทียบกับรายได้รวม

รายละเอียดของรายได้อื่น ๆ ของบริษัทในปี 2560 – 2562 มีรายละเอียดดังนี้

รายได้อื่น ๆ	ปี 2560		ปี 2561		ปี 2562	
	ล้านบาท	ร้อยละ	ล้านบาท	ร้อยละ	ล้านบาท	ร้อยละ
รายรับจากค่าส่งเสริมการตลาดของผู้ผลิตสินค้า	8.22	34.96	10.09	28.41	2.60	5.32
ดอกเบี้ยรับ	6.72	28.57	9.19	25.88	26.64	54.51
กำไรขาดทุนจากการจำหน่ายทรัพย์สิน	3.51	14.92	4.72	13.29	2.40	4.91
รายได้ค่าขนส่ง	2.63	11.21	2.37	6.68	1.34	2.74
อื่น ๆ *	2.43	10.34	9.15	25.74	1.79	3.68
รายได้ค่าบริการ					14.10	28.84
รายได้อื่น	23.51	100.00	35.52	100.00	48.87	100.00

หมายเหตุ: * อื่น ๆ ประกอบด้วย รายได้ค่าเช่า กำไรขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยน และรายการปรับปรุงต่าง ๆ เป็นต้น

ปี 2562 บริษัทมีรายได้ดอกเบี้ยรับจำนวน 27 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อนจำนวน 17.45 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 190 เนื่องจากบริษัทให้ บริษัทร่วมกู้ยืมเงิน และคิดดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 6.75 – 7 ต่อปี และบริษัทได้เรียกเก็บค่าบริการในการให้คำปรึกษากับบริษัทร่วมเป็น จำนวน 14 ล้านบาท

ต้นทุนขาย ต้นทุนบริการติดตั้ง

- ต้นทุนขาย

ต้นทุนขายของบริษัทมาจากต้นทุนจากการซื้อสินค้ามาเพื่อขายเป็นหลัก โดยทั่วไป บริษัทมีนโยบายกำหนดราคาขายโดยบวกกำไรส่วนเพิ่ม (Margin) จากต้นทุนที่ซื้อมา เพื่อจำหน่ายให้แก่ลูกค้าต่อไป โดยในปี 2560- 2562 บริษัทมีต้นทุนขายจำนวน 2,901 ล้านบาท 2,930 ล้านบาท และ 2,772 ล้านบาท ตามลำดับ คิดเป็นอัตราส่วน ร้อยละ 89 - 91 เมื่อเทียบกับรายได้จากการขาย ตามลำดับ

ปี 2560 บริษัทมีต้นทุนขาย 2,901 ล้านบาท ลดลง ประมาณร้อยละ 10 เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา ซึ่งเป็นการลดลงตามรายได้จากการขายที่ลดลง โดยมีอัตราส่วนต้นทุนขายต่อรายได้จากการขายประมาณร้อยละ 89 และบริษัทมีการตั้งสำรองเพื่อปรับลดราคาต้นทุนของสินค้าคงเหลือให้เป็นมูลค่าสุทธิที่จะได้รับระหว่างปีเป็นจำนวน 2 ล้านบาท ทำให้ยอดการตั้งสำรองเพื่อปรับลดราคาต้นทุนของสินค้าคงเหลือ ณ.สิ้นปี 2560 เท่ากับ 31 ล้านบาท

ปี 2561 บริษัทมีต้นทุนขาย 2,930 ล้านบาท เพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 1 เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา ซึ่งเป็นการเพิ่มขึ้นตามรายได้จากการขายที่เพิ่มขึ้น โดยมีอัตราส่วนต้นทุนขายต่อรายได้จากการขายประมาณร้อยละ 91 และบริษัทมีการตั้งสำรองเพื่อปรับลดราคาต้นทุนของสินค้าคงเหลือให้เป็นมูลค่าสุทธิที่จะได้รับระหว่างปีเป็นจำนวน ลดลง 0.64 ล้านบาท ทำให้ยอดการตั้งสำรองเพื่อปรับลดราคาต้นทุนของสินค้าคงเหลือ ณ.สิ้นปี 2561 เท่ากับ 28 ล้านบาท

ปี 2562 บริษัทมีต้นทุนขาย 2,772 ล้านบาท ลดลงประมาณร้อยละ 5 เมื่อเทียบกับปีก่อน ซึ่งเป็นไปตามรายได้จากการขายที่ลดลง โดยมีอัตราส่วนต้นทุนขายต่อรายได้จากการขายประมาณร้อยละ 90 และบริษัทมีการตั้งสำรองเพื่อปรับลดราคาต้นทุนของสินค้าคงเหลือให้เป็นมูลค่าสุทธิที่จะได้รับระหว่างปีเป็นจำนวน ลดลง 0.97 ล้านบาท ทำให้ยอดการตั้งสำรองเพื่อปรับลดราคาต้นทุนของสินค้าคงเหลือ ณ.สิ้นปี 2562 เท่ากับ 28 ล้านบาท

- ต้นทุนบริการติดตั้ง

ต้นทุนการให้บริการเป็นต้นทุนที่เกิดจากการให้บริการติดตั้งงานระบบโทรคมนาคม และงานระบบป้องกันไฟลามและอื่นๆ โดยในปี 2560 - 2562 ต้นทุนบริการติดตั้งมีจำนวนประมาณ 853 ล้านบาท 958 ล้านบาท และ 506 ล้านบาท ตามลำดับ หรือคิดเป็นอัตราส่วนร้อยละ 73 ร้อยละ 73 และร้อยละ 72 ของรายได้จากการบริการติดตั้ง ตามลำดับ ทั้งนี้ ต้นทุนบริการติดตั้งประกอบด้วยค่าใช้จ่ายหลักๆ ได้แก่ ค่าแรง และค่าสินค้าที่ใช้ในการติดตั้ง เช่น เสาวโทรคมนาคม อุปกรณ์ต่าง ๆ ของงานโทรคมนาคม อุปกรณ์ต่าง ๆ ของงานป้องกันไฟลาม ส่วนต้นทุนของงานติดตั้งอื่นขึ้นอยู่กับชนิดของงานนั้นๆ

ค่าใช้จ่าย

ค่าใช้จ่ายที่สำคัญของบริษัท ประกอบด้วย ค่าใช้จ่ายในการขาย ค่าใช้จ่ายในการบริหาร และค่าใช้จ่ายทางการเงิน โดยที่ผ่านมา ค่าใช้จ่ายในการขาย และค่าใช้จ่ายในการบริหาร และค่าใช้จ่ายทางการเงินมีสัดส่วนรวมกันประมาณร้อยละ 10-12 เมื่อเทียบกับรายได้รวม โดยสามารถสรุปและวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายในแต่ละประเภทในช่วงที่ผ่านมาได้ดังนี้

- ค่าใช้จ่ายในการขาย

ค่าใช้จ่ายในการขายประกอบด้วย ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับพนักงานขาย ค่าคอมมิชชั่น ค่าขนส่ง และค่าใช้จ่ายส่งเสริมการขายเป็นหลัก โดยในปี 2560 - 2562 มีจำนวนรวมประมาณ 104 ล้านบาท 97 ล้านบาท และ 78 ล้านบาท ตามลำดับ หรือคิดเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ 2 ของรายได้รวม ซึ่งค่าใช้จ่ายในการขายจะผันแปรไปตามยอดขายซึ่งในปี 2562 ยอดขายลดลง 126 ล้านบาท ค่าใช้จ่ายขายลดลง 20 ล้านบาท

- ค่าใช้จ่ายในการบริหาร

ค่าใช้จ่ายในการบริหารในปี 2560 - 2562 มีจำนวน 344 ล้านบาท 354 ล้านบาท และ 364 ล้านบาท ตามลำดับ หรือคิดเป็นประมาณ ร้อยละ 8 ในปี 2560 และ 2561 และร้อยละ 9 ในปี 2562 ของรายได้รวม ซึ่งประกอบด้วยค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับพนักงานเป็นหลักคิดเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ 63 ร้อยละ 61 และร้อยละ 58 ตามลำดับของค่าใช้จ่ายในการบริหาร ส่วนค่าใช้จ่ายในการบริหารที่สำคัญอื่น ๆ ประกอบด้วยค่าเสื่อมราคาของสินทรัพย์ ค่าสาธารณูปโภค ค่าวัสดุสำนักงาน ค่าที่ปรึกษา ค่าเบี้ยประกันภัย และหนี้สงสัยจะสูญ

ค่าใช้จ่ายบริหารปี 2560 มีจำนวน 344 ล้านบาทลดลงจำนวน 11 ล้านบาท หรือประมาณร้อยละ 3 เมื่อเทียบกับปี 2559 เนื่องมาจากการลดลงของค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์ ได้แก่ เครื่องใช้สำนักงาน อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ ยานพาหนะ และค่าที่ปรึกษา

ค่าใช้จ่ายบริหารปี 2561 มีจำนวน 354 ล้านบาทเพิ่มขึ้น จำนวน 10 ล้านบาท หรือประมาณร้อยละ 3 เมื่อเทียบกับปี 2560 เนื่องมาจากการตั้งสำรองค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญเพิ่มขึ้น

ค่าใช้จ่ายบริหารปี 2562 มีจำนวน 364 ล้านบาทเพิ่มขึ้น จำนวน 10 ล้านบาท หรือประมาณร้อยละ 3 เมื่อเทียบกับปี 2561 ค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นของบริษัท ประกอบด้วยผลขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยนที่ยังไม่เกิดขึ้นจริง ค่าใช้จ่ายผลประโยชน์พนักงานเกี่ยวกับเงินชดเชยจากการเลิกจ้างตามกฎหมายใหม่ มาตรา 118 กรณีอายุงาน 20 ปีขึ้นไปจ่ายค่าชดเชยกรณีเลิกจ้าง จากเดิม 300 วัน เป็น 400 วัน และมีการตั้งสำรองค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญเพิ่มขึ้น ค่าใช้จ่ายบริหารลดลงของบริษัท ประกอบด้วย ค่าใช้จ่ายตัดจ่ายของสินทรัพย์ไม่มีตัวตนซึ่งตัดหมดไปในปี 2561 และค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับพนักงานในส่วนเงินเดือน และผลตอบแทนพนักงาน

- ค่าใช้จ่ายทางการเงิน

ค่าใช้จ่ายทางการเงินของบริษัทมาจากดอกเบี้ยจากเงินกู้ยืมสถาบันการเงินซึ่งประกอบด้วย วงเงินเบิกเกินบัญชี ตัวสัญญาใช้เงิน หนี้สินภายใต้สัญญาเช่าทางการเงิน และ เงินกู้ยืมระยะยาว โดยในปี 2560-2562 บริษัทมีค่าใช้จ่ายทางการเงินจำนวน 10 ล้านบาท 8 ล้านบาท และ 16 ล้านบาท ตามลำดับ และมีอัตราดอกเบี้ยจ่ายเฉลี่ยอยู่ระหว่างร้อยละ 2-9 ต่อปี

ปี 2560 บริษัทและบริษัทย่อยมีการใช้วงเงินระยะสั้นในการดำเนินธุรกิจมีดอกเบี้ยจากเงินกู้ยืมระยะสั้นจำนวน 7.2 ล้านบาทและดอกเบี้ยที่เกิดจากเงินกู้ยืมระยะยาวที่ใช้ในการซื้อที่ดิน ก่อสร้างอาคารสำนักงานและคลังสินค้าจำนวน 2.8 ล้านบาท

ปี 2561 บริษัทและบริษัทย่อยมีการใช้วงเงินระยะสั้นในการดำเนินธุรกิจมีดอกเบี้ยจากเงินกู้ยืมระยะสั้นจำนวน 6 ล้านบาทและดอกเบี้ยที่เกิดจากเงินกู้ยืมระยะยาวที่ใช้ในการซื้อที่ดินก่อสร้างอาคารสำนักงานและคลังสินค้าจำนวน 2 ล้านบาท

ปี 2562 บริษัทและบริษัทย่อยมีการใช้วงเงินระยะสั้นในการดำเนินธุรกิจมีดอกเบี้ยจากเงินกู้ยืมระยะสั้นจำนวน 15 ล้านบาทและดอกเบี้ยที่เกิดจากเงินกู้ยืมระยะยาวที่ใช้ในการซื้อที่ดินก่อสร้างอาคารสำนักงานและคลังสินค้าจำนวน 1 ล้านบาท

ส่วนแบ่งกำไร(ขาดทุน)จากเงินลงทุนในบริษัทร่วม

บริษัทบันทึกส่วนแบ่งผลกำไร(ขาดทุน)จากบริษัทร่วม ตามสัดส่วนที่บริษัทถือหุ้น โดยถือหุ้นในบริษัท น้ำซ้อไฮโดรเพาเวอร์ จำกัด ในสัดส่วนเงินลงทุน ร้อยละ 38 และถือหุ้นในบริษัท PhuKhan Solar Power Joint Stock Company Limited .ในสัดส่วนเงินลงทุนร้อยละ 25

ปี 2561 บริษัทมีส่วนแบ่งผลขาดทุนจากเงินลงทุนในบริษัทน้ำซ้อ ไฮโดรเพาเวอร์ จำกัด จำนวน 6 ล้านบาท

ปี 2562 บริษัทมีส่วนแบ่งผลขาดทุนจากเงินลงทุนในบริษัทน้ำซ้อ ไฮโดรเพาเวอร์ จำกัด จำนวน 9 ล้านบาทและมีส่วนแบ่งผลกำไรจากเงินลงทุนในบริษัท PhuKhan Solar Power Joint Stock Company Limited จำนวน 15 ล้านบาทรวมส่วนแบ่งผลกำไรจากเงินลงทุนในบริษัทร่วม 6 ล้านบาท

กำไร

ปี 2560 – 2562 บริษัทมีกำไรขั้นต้นรวม จากการขายสินค้า (สายไฟฟ้า อุปกรณ์ไฟฟ้า อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ และอุปกรณ์สื่อสารต่างๆ) และการให้บริการติดตั้ง (งานโทรคมนาคม งานติดตั้งไฟลาม งานติดตั้งอื่น) เป็นจำนวน 685 ล้านบาท 642 ล้านบาท และ 514 ล้านบาท ตามลำดับ คิดเป็นอัตรากำไรขั้นต้นประมาณ ร้อยละ 15 ร้อยละ 14 และร้อยละ 13 ตามลำดับ ซึ่งมีรายละเอียดสรุปได้ดังนี้ :-

- **กำไรขั้นต้น – ธุรกิจจำหน่ายสินค้าสายไฟฟ้า อุปกรณ์ไฟฟ้า อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ และอุปกรณ์สื่อสารต่าง ๆ**
บริษัทมีผลประกอบการที่มีกำไรขั้นต้นจากธุรกิจจำหน่ายอุปกรณ์ไฟฟ้า ประมาณ 370 ล้านบาท 282 ล้านบาท และ 314 ล้านบาท ในปี 2560 - 2562 ตามลำดับ โดยคิดเป็นอัตรากำไรขั้นต้นประมาณ ร้อยละ 9 ในปี 2560-2561 และร้อยละ 10 ในปี 2562 อัตรากำไรขั้นต้นที่เพิ่มขึ้นเนื่องมาจากกำไรจากการขายสายไฟฟ้าซึ่งเป็นสินค้าหลักของบริษัท โดยเพิ่มในอัตราร้อยละ 1 เมื่อเทียบกับปีก่อน และอุปกรณ์ไฟฟ้าซึ่งมีกลุ่มสินค้าพิเศษที่อัตรากำไรขั้นต้นสูง
- **กำไรขั้นต้น – ธุรกิจบริการติดตั้งงานโทรคมนาคม งานติดตั้งไฟลาม และงานติดตั้งอื่น**
บริษัทมีผลประกอบการที่มีกำไรขั้นต้นจากธุรกิจบริการติดตั้ง ประมาณ 315 ล้านบาท 360 ล้านบาท และ 200 ล้านบาท ในปี 2560 -2562 ตามลำดับ ซึ่งกำไรขั้นต้นของธุรกิจบริการติดตั้งลดลงประมาณร้อยละ 46 เนื่องจากจากรายได้บริการติดตั้งงานโทรคมนาคมลดลง แต่ถ้าวัดเป็นอัตรากำไรขั้นต้นจะเห็นว่าอัตรากำไรขั้นต้นจากธุรกิจบริการติดตั้งอยู่ที่ประมาณร้อยละ 27--28 ซึ่งใกล้เคียงกัน .

กำไรสุทธิ

บริษัทมีกำไรสุทธิในปี 2560 – 2562 จำนวน 200 ล้านบาท 169 ล้านบาท และ 86 ล้านบาท และคิดเป็นอัตรากำไรสุทธิประมาณร้อยละ 4 ของรายได้รวมสำหรับปี 2560 - 2561 และร้อยละ 2 ของรายได้รวมสำหรับปี 2562 และแบ่งเป็นส่วนของผู้ถือหุ้นของบริษัทฯ ในปี 2560 - 2562 เป็นจำนวน 204 ล้านบาท 170 ล้านบาท และ 80 ล้านบาท ตามลำดับ

ปี 2560 บริษัทมีกำไรก่อนภาษีประมาณ 250 ล้านบาท และมีค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้นิติบุคคลประมาณ 50 ล้านบาท แบ่งเป็นภาษีเงินได้นิติบุคคลประจำปี 59 ล้านบาท และหักภาษีเงินได้รอการตัดบัญชีจากการเกิดผลแตกต่างชั่วคราวและการกลับรายการผลแตกต่างชั่วคราวประมาณ 9 ล้านบาทโดยจัดเป็นอัตราค่าใช้จ่ายภาษีที่จ่ายจริงประมาณร้อยละ 20 ของกำไรก่อนภาษี ซึ่งมีอัตราสูงกว่าอัตราที่กำหนดไม่มากเนื่องจากการปรับปรุงรายการทางภาษี

ปี 2561 บริษัทมีกำไรก่อนภาษีประมาณ 213 ล้านบาท และมีค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้นิติบุคคลประมาณ 44 ล้านบาท แบ่งเป็นภาษีเงินได้นิติบุคคลประจำปี 51 ล้านบาท และหักภาษีเงินได้รอการตัดบัญชีจากการเกิดผลแตกต่างชั่วคราวและการกลับรายการผลแตกต่างชั่วคราวประมาณ 7 ล้านบาท โดยจัดเป็นอัตราค่าใช้จ่ายภาษีที่จ่ายจริงประมาณร้อยละ 21 ของกำไรก่อนภาษี ซึ่งมีอัตราสูงกว่าอัตราที่กำหนดไม่มากเนื่องจากการปรับปรุงรายการทางภาษี

ปี 2562 บริษัทมีกำไรก่อนภาษีประมาณ 110 ล้านบาท และมีค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้นิติบุคคลประมาณ 25 ล้านบาท แบ่งเป็นภาษีเงินได้นิติบุคคลประจำปี 35 ล้านบาท และหักภาษีเงินได้รอการตัดบัญชีจากการเกิดผลแตกต่างชั่วคราวและการกลับรายการผลแตกต่างชั่วคราวประมาณ 10 ล้านบาท โดยจัดเป็นอัตราค่าใช้จ่ายภาษีที่จ่ายจริงประมาณร้อยละ 23 ของกำไรก่อนภาษี ซึ่งมีอัตราสูงกว่าอัตราที่กำหนดไม่มากเนื่องจากการปรับปรุงรายการทางภาษี

อัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้น

ปี 2560 - 2562 บริษัทมีอัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้นประมาณ ร้อยละ 12 ร้อยละ 10 และร้อยละ 5 ตามลำดับ บริษัทมีนโยบายจ่ายเงินปันผลในอัตราไม่น้อยกว่าร้อยละ 40 ของกำไรสุทธิหลังหักภาษีเงินได้นิติบุคคลของงบการเงินเฉพาะ และหลังหักสำรองตามกฎหมาย และเงินสะสมอื่น ๆ ตามที่บริษัทกำหนด (โปรดดูรายละเอียดเพิ่มเติมในส่วนที่ 2 ข้อ 8.3 นโยบายการจ่ายเงินปันผล) ในระหว่างปี 2560 - 2562 บริษัทมีกำไรสุทธิจากงบการเงินเฉพาะของบริษัท เป็นจำนวนประมาณ 256 ล้านบาท 171 ล้านบาท และ 35 ล้านบาท ตามลำดับ และได้มีการจ่ายเงินปันผลสำหรับผลประกอบการดังกล่าวให้แก่ ผู้ถือหุ้นเป็นจำนวน 212 ล้านบาท 141 ล้านบาทและ 36 ล้านบาท ตามลำดับ คิดเป็นอัตราเงินปันผลจ่ายประมาณร้อยละ 83 ร้อยละ 82 และร้อยละ 101 ของกำไรสุทธิจากงบการเงินเฉพาะของบริษัท ตามลำดับ ซึ่งมีรายละเอียดสรุปได้ดังนี้

เงินปันผล	เงินปันผลจ่ายต่อ หุ้น (บาท)	เงินปันผลจ่าย ทั้งหมด (ล้านบาท)
เงินปันผลประจำปี 2560 ประกอบด้วย		
- เงินปันผลระหว่างกาล โดยจ่ายเป็นเงินสดให้กับผู้ถือหุ้น จำนวน 1,175 ล้านหุ้น	0.08	94
- เงินปันผลสำหรับผลการดำเนินงานในปี 2560 – สุทธิภายหลังหักภาษีเงินได้นิติบุคคลของงบการเงิน ปันผลระหว่างกาล โดยจ่ายเงินปันผลเป็นเงินสดให้แก่ผู้ถือหุ้น*	0.10	118
รวมเงินปันผลประจำปี 2560	0.18	212
เงินปันผลประจำปี 2561 ประกอบด้วย		
- เงินปันผลระหว่างกาล โดยจ่ายเป็นเงินสดให้กับผู้ถือหุ้น จำนวน 1,175 ล้านหุ้น	0.06	70.5
- เงินปันผลสำหรับผลการดำเนินงานในปี 2561 – สุทธิภายหลังหักภาษีเงินได้นิติบุคคลของงบการเงิน ปันผลระหว่างกาล โดยจ่ายเงินปันผลเป็นเงินสดให้แก่ผู้ถือหุ้น*	0.06	70.5
รวมเงินปันผลประจำปี 2561	0.12	141

เงินปันผล	เงินปันผลจ่ายต่อ หุ้น (บาท)	เงินปันผลจ่าย ทั้งหมด (ล้านบาท)
เงินปันผลประจำปี 2562 ประกอบด้วย		
- เงินปันผลระหว่างกาล โดยจ่ายเป็นเงินสดให้กับผู้ถือหุ้น จำนวน 1,175 ล้านบาท	0.02	24
- เงินปันผลสำหรับผลการดำเนินงานในปี 2562 –สุทธิภายหลังภายหลังหักเงินปันผลระหว่างกาล โดยจ่ายเงินปันผลเป็นเงินสดให้แก่ผู้ถือหุ้น*	0.01	12
รวมเงินปันผลประจำปี 2562	0.03	36

หมายเหตุ : สำหรับการจ่ายปันผลจากการดำเนินงานในปี 2562 นั้นจะต้องได้รับการอนุมัติจากที่ประชุมสามัญผู้ถือหุ้นประจำปี 2563

สำหรับในอนาคต บริษัทจะยังคงดำเนินการตามนโยบายการจ่ายเงินปันผลตามที่ได้ระบุในส่วนที่ 2 ข้อ 8 โครงสร้างเงินทุน หัวข้อ 8.3 นโยบายการจ่ายเงินปันผลอย่างเคร่งครัด

การวิเคราะห์ฐานะการเงิน

สินทรัพย์รวม

สินทรัพย์รวมของบริษัท ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560- 2562 มีจำนวนประมาณ 3,606 ล้านบาท 3,442 ล้านบาท และ 3,631 ล้านบาท ตามลำดับ โดยสินทรัพย์ส่วนใหญ่ ได้แก่ ลูกหนี้การค้าและลูกหนี้อื่น ซึ่งมีสัดส่วนประมาณร้อยละ 28-35 ของสินทรัพย์รวมทั้งหมด ส่วนสินทรัพย์ที่สำคัญรองลงมา ได้แก่ สินค้าคงเหลือ ซึ่งมีสัดส่วนประมาณร้อยละ 13-17 และที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ ซึ่งมีสัดส่วนประมาณร้อยละ 10 และในปี 2562 มีเงินลงทุนในบริษัทร่วม 367 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 10 ของสินทรัพย์รวม

สำหรับสินทรัพย์รวมของบริษัท ณ สิ้นปี 2560 มีจำนวนลดลงประมาณ 237 ล้านบาทคิดเป็นร้อยละ 6 เมื่อเทียบกับปี 2559 โดยสินทรัพย์ที่ลดลง ได้แก่ เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดลดลง 195 ล้านบาท ลูกหนี้การค้าและลูกหนี้อื่นลดลง 31 ล้านบาท สินค้าคงเหลือเพิ่มขึ้น 13 ล้านบาท ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ลดลง 30 ล้านบาท สินทรัพย์ไม่มีตัวตนลดลง 24 ล้านบาท และเงินลงทุนในบริษัทร่วมเพิ่มขึ้น 25.8 ล้านบาท

ทั้งนี้ สินทรัพย์รวม ณ สิ้นปี 2561 มีจำนวนลดลงประมาณ 164 ล้านบาทคิดเป็นร้อยละ 5 เมื่อเทียบกับปี 2560 โดยสินทรัพย์ที่ลดลง ได้แก่ เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดลดลง 57 ล้านบาท ลูกหนี้การค้าและลูกหนี้อื่นลดลง 217 ล้านบาท สินค้าคงเหลือลดลง 80 ล้านบาท ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ลดลง 22 ล้านบาท สินทรัพย์ไม่มีตัวตนลดลง 24 ล้านบาท และเงินลงทุนในบริษัทร่วมเพิ่มขึ้น 198 ล้านบาท เงินให้กู้ยืมระยะยาว 80 ล้านบาท เงินฝากที่ติดภาระค้ำประกัน 40 ล้านบาท

ทั้งนี้ สินทรัพย์รวม ณ สิ้นปี 2562 มีจำนวนเพิ่มขึ้น ประมาณ 189 ล้านบาทคิดเป็นร้อยละ 5 เมื่อเทียบกับปี 2561 โดยสินทรัพย์ที่เพิ่มขึ้น ได้แก่ เงินให้กู้ยืมระยะสั้นแก่บริษัทร่วม จำนวน 298 ล้านบาท สินค้าคงเหลือเพิ่มขึ้น 198 ล้านบาท เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดเพิ่มขึ้น 126 ล้านบาท เงินลงทุนในบริษัทร่วมเพิ่มขึ้น 100 ล้านบาท สินทรัพย์ที่ลดลง ได้แก่ ลูกหนี้การค้าและลูกหนี้อื่น และ สินทรัพย์ที่เกิดจากสัญญาลดลง 422 ล้านบาท ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ลดลง 20 ล้านบาท

ลูกหนี้การค้าและลูกหนี้อื่น

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560-2562 บริษัทมีลูกหนี้การค้า,ลูกหนี้อื่น และสินทรัพย์ที่เกิดขึ้นตามสัญญา รวมประมาณ 1,838 ล้านบาท 1,620 ล้านบาท และ 1,198 ล้านบาท ตามลำดับ คิดเป็นสัดส่วนเมื่อเทียบกับสินทรัพย์รวมประมาณร้อยละ 51 ร้อยละ 47 และร้อยละ 33ตามลำดับ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ :-

- ลูกหนี้การค้า

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560-2562 บริษัทมีลูกหนี้การค้า-สุทธิประมาณ 1,220 ล้านบาท 1,155 ล้านบาท และ 989 ล้านบาท ตามลำดับ คิดเป็นสัดส่วนเมื่อเทียบกับสินทรัพย์รวมประมาณ ร้อยละ 34 ร้อยละ 34 และร้อยละ 27 ตามลำดับ โดยลูกหนี้การค้ามีจำนวนลดลงตามยอดขายสินค้าของบริษัท ทั้งนี้ บริษัทมีนโยบายการขายสินค้าและการพิจารณา ให้สินเชื่อแก่ลูกค้าแต่ละรายที่ชัดเจน โดยบริษัทพิจารณาลำดับชั้นการให้สินเชื่อ (credit rating) จากการศึกษาทางการเงินของลูกค้าย้อนหลัง และวิเคราะห์ด้านการเงิน และด้านธุรกิจ และมีนโยบายทบทวนวงเงินการให้สินเชื่ออย่างสม่ำเสมอ ทั้งนี้ โดยเฉลี่ย บริษัทให้ระยะเวลาชำระค่าสินค้าแก่ลูกค้าประมาณ 30-120 วัน โดยรายละเอียดของอายุลูกหนี้การค้าของบริษัท ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560 - 2562 สามารถสรุปได้ดังนี้

ตารางแสดงอายุลูกหนี้การค้า

(หน่วย : ล้านบาท)

รายการ	ปี 2560		ปี 2561		ปี 2562	
	มูลค่า	สัดส่วน	มูลค่า	สัดส่วน	มูลค่า	สัดส่วน
ลูกหนี้ยังไม่ถึงกำหนดชำระ	622.00	48.56%	574.00	47.01%	477.00	44.63%
ลูกหนี้เกินกำหนดชำระ						
ไม่เกิน 3 เดือน	530.00	41.37%	448.00	36.70%	350.00	32.77%
3 - 6 เดือน	30.00	2.34%	60.00	4.91%	55.00	5.12%
6 - 12 เดือน	26.00	2.03%	49.00	4.01%	49.00	4.56%
เกิน 12 เดือนขึ้นไป	73.00	5.70%	90.00	7.37%	138.00	12.93%
ลูกหนี้การค้ารวม	1,281.00	100.00%	1,221.00	100.00%	1,069.00	100.00%
หัก ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	(61.00)	(4.76) %	(66.00)	(5.41)%	(80.00)	(7.45%)
ลูกหนี้การค้า-สุทธิ	1,220.00	95.24%	1,155.00	94.59%	989.00	92.55%

บริษัทมีนโยบายในการประมาณการค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญของลูกหนี้ โดยพิจารณาจากประสบการณ์การเก็บเงินในอดีต การวิเคราะห์อายุหนี้ และสถานะเศรษฐกิจ ณ ขณะนั้น ๆ ทั้งนี้ ในการวิเคราะห์อายุของหนี้ที่ค้างค้าง บริษัทมีนโยบายที่จะตั้งสำรองค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญในอัตราร้อยละ 50 ของมูลค่าลูกหนี้สำหรับลูกหนี้ที่ค้างชำระ 6-12 เดือน และตั้งสำรองในอัตราร้อยละ 100 ของมูลค่าลูกหนี้สำหรับลูกหนี้ที่ค้างชำระเกิน 12 เดือนขึ้นไป

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560 บริษัทมีอัตราส่วนลูกหนี้ที่ยังไม่ถึงกำหนดชำระและลูกหนี้ที่เกินกำหนดชำระไม่เกิน 6 เดือน รวมเป็นร้อยละ 92 ของลูกหนี้การค้ารวม และมีอัตราส่วนของลูกหนี้ที่เกินกำหนดชำระตั้งแต่ 6 เดือนแต่ไม่เกิน 12 เดือน ประมาณร้อยละ 2 และอัตราส่วนลูกหนี้ที่เกินกำหนดชำระ 12 เดือนขึ้นไป ประมาณร้อยละ 6 ของลูกหนี้การค้ารวมตามลำดับ และได้ตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญเป็นจำนวน 61 ล้านบาท หรือคิดเป็นประมาณร้อยละ 5 ของลูกหนี้การค้ารวม ทำให้คงเหลือลูกหนี้การค้า-สุทธิ ประมาณ 1,220 ล้านบาท

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561 บริษัทมีอัตราส่วนลูกหนี้ที่ยังไม่ถึงกำหนดชำระและลูกหนี้ที่เกินกำหนดชำระไม่เกิน 6 เดือน รวมเป็นร้อยละ 89 ของลูกหนี้การค้ารวม และมีอัตราส่วนของลูกหนี้ที่เกินกำหนดชำระตั้งแต่ 6 เดือนแต่ไม่เกิน 12 เดือน ประมาณร้อยละ 4 และอัตราส่วนลูกหนี้ที่เกินกำหนดชำระ 12 เดือนขึ้นไป ประมาณร้อยละ 7 ของลูกหนี้การค้ารวมตามลำดับ และได้ตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญเป็นจำนวน 66 ล้านบาท หรือคิดเป็นประมาณร้อยละ 5 ของลูกหนี้การค้ารวม ทำให้คงเหลือลูกหนี้การค้า-สุทธิ ประมาณ 1,155 ล้านบาท

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562 บริษัทมีอัตราส่วนลูกหนี้ที่ยังไม่ถึงกำหนดชำระและลูกหนี้ที่เกินกำหนดชำระไม่เกิน 6 เดือน รวมเป็นร้อยละ 82 ของลูกหนี้การค้ารวม และมีอัตราส่วนของลูกหนี้ที่เกินกำหนดชำระตั้งแต่ 6 เดือนแต่ไม่เกิน 12 เดือน ประมาณร้อยละ 5 และอัตราส่วนลูกหนี้ที่เกินกำหนดชำระ 12 เดือนขึ้นไป ประมาณร้อยละ 13 ของลูกหนี้การค้ารวมตามลำดับ และได้ตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญเป็นจำนวน 80 ล้านบาท หรือคิดเป็นประมาณร้อยละ 7 ของลูกหนี้การค้ารวม ทำให้คงเหลือลูกหนี้การค้า-สุทธิ ประมาณ 989 ล้านบาท

ทั้งนี้ ผู้บริหารของบริษัทมีความเห็นว่า นโยบายการตั้งสำรองค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ และระบบการควบคุมและติดตามการชำระหนี้ของลูกหนี้ที่กำหนดขึ้นมีความเหมาะสมและเพียงพอสำหรับธุรกิจของบริษัท อย่างไรก็ตาม บริษัทอาจพิจารณาปรับปรุงนโยบายทางด้านลูกหนี้ให้มีความเหมาะสมตามสถานการณ์ โดยคำนึงถึงความเสี่ยงและประโยชน์ที่บริษัทจะได้รับ

ปี 2560-2562 บริษัทมีอัตราส่วนทางการเงินทางด้านการเงินที่ระยะเวลาเกินหนึ่งเดือนสำหรับลูกหนี้การค้าของงานขายสินค้าประมาณ 117 วัน 98 วัน และ 106 วัน ตามลำดับ ซึ่งเป็นระยะเวลาที่ใกล้เคียงกับนโยบายการให้สินเชื่อแก่ลูกหนี้การค้าของบริษัท

ลูกหนี้อื่น

ลูกหนี้อื่นประกอบด้วย ลูกหนี้อื่น รายได้ค้างรับอื่น ๆ ค่าใช้จ่ายล่วงหน้า และเงินทดรองจ่ายและดอกเบี้ยค้างรับ ซึ่งมีจำนวนรวมประมาณ 26 ล้านบาท 32 ล้านบาท และ 35 ล้านบาท ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560- 2562 ตามลำดับ।

สินทรัพย์ที่เกิดขึ้นตามสัญญา

บริษัทมีสินทรัพย์ที่เกิดขึ้นจากสัญญาประกอบด้วย

รายการ	ปี 2560		ปี 2561		ปี 2562	
	มูลค่า	สัดส่วน	มูลค่า	สัดส่วน	มูลค่า	สัดส่วน
รายได้บริการติดตั้งค้างรับ	5,074	0.86%	4,502	1.04%	13,085	7.56%
รายได้ที่ยังไม่ได้เรียกเก็บ	586,398	99.14%	428,376	98.89%	159,885	92.44%
รวมสินทรัพย์ที่เกิดขึ้นตามสัญญา	591,472	100.00%	432,878	100.00%	172,970	100.00%

- สินค้าคงเหลือ

บริษัทมีนโยบายบันทึกมูลค่าสินค้าสำเร็จรูปและงานระหว่างติดตั้งด้วยราคาทุน (วิธีเข้าก่อน-ออกก่อน หรือ First in First out) หรือมูลค่าสุทธิที่คาดว่าจะได้รับ แล้วแต่อย่างใดจะต่ำกว่า และบันทึกมูลค่าสินค้าสำเร็จรูปประเภทสายเคเบิลด้วยราคาทุน (วิธีเฉพาะเจาะจง หรือ Specific) หรือมูลค่าสุทธิที่คาดว่าจะได้รับ แล้วแต่อย่างใดจะต่ำกว่า

ทั้งนี้ บริษัทจะบันทึกขาดทุนจากการลดมูลค่าของสินค้าในงบกำไรขาดทุนในกรณีที่ราคาทุนของสินค้าคงเหลือในงวดบัญชีใด ๆ มีราคาสูงกว่ามูลค่าสุทธิที่คาดว่าจะได้รับ อย่างไรก็ตาม เมื่อสถานการณ์ที่ทำให้การปรับลดมูลค่าสินค้าคงเหลือให้ต่ำกว่าราคาทุนหมดไปหรือยังคงมีอยู่แต่เป็นไปในทางที่ลดลง บริษัทจะบันทึกกลับรายการผลขาดทุนที่เคยรับรู้ในงวดบัญชีก่อนๆ ในงบกำไรขาดทุนของงวดบัญชีนั้นๆ

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560-2562 บริษัทมีสินค้าคงเหลือสุทธิประมาณ 662 ล้านบาท 582 ล้านบาท และ 772 ล้านบาทตามลำดับ คิดเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ 18 ร้อยละ 17 และร้อยละ 21 เมื่อเทียบกับสินทรัพย์รวม ตามลำดับ ทั้งนี้รายละเอียดของสินค้าคงเหลือของบริษัท ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560 - 2562 สามารถสรุปได้ดังนี้ :-

ตารางแสดงรายละเอียดของสินค้าคงเหลือ

(หน่วย : ล้านบาท)

รายการ	ปี 2560		ปี 2561		ปี 2562	
	มูลค่า	สัดส่วน	มูลค่า	สัดส่วน	มูลค่า	สัดส่วน
สินค้าสำเร็จรูป	461.00	69.64%	459.00	78.78%	658.00	85.23%
หัก รายการปรับลดราคาทุนให้เป็นมูลค่าสุทธิที่จะได้รับ	(31.00)	(4.68%)	(28.00)	(4.81%)	(28.00)	(3.63%)
สินค้าสำเร็จรูป - สุทธิ	430.00	64.96%	431.00	74.06%	630.00	81.60%
งานระหว่างติดตั้ง - งานโทรคมนาคม	92.00	13.90%	49.00	8.42%	32.00	4.15%
งานระหว่างติดตั้ง - อุปกรณ์ป้องกันไฟลามและอื่น ๆ	140.00	21.14%	102.00	17.52%	110.00	14.22%
สินค้าคงเหลือ - สุทธิ	662.00	100.00%	582.00	100%	772.00	100.00%

สินค้าคงเหลือของบริษัทส่วนใหญ่อยู่ในรูปของสินค้าสำเร็จรูป โดยสินค้าสำเร็จรูป-สุทธิมีสัดส่วนอยู่ร้อยละ 70 ร้อยละ 79 และร้อยละ 85 ในปี 2560-2562 ของมูลค่าสินค้าคงเหลือทั้งหมด และส่วนที่เหลือเป็นงานระหว่างติดตั้ง – งานโทรคมนาคม และงานระหว่างติดตั้ง – อุปกรณ์ป้องกันไฟลามและงานติดตั้งอื่น ๆ บริษัทได้มีการรับรู้รายได้จากการให้บริการติดตั้งระบบโทรคมนาคมในระยะแรกที่ 95% ของมูลค่างาน เมื่องานที่บริษัทได้รับมอบหมายเสร็จเรียบร้อย พร้อมติดตั้งด้วยเหตุนี้ บริษัทจึงได้บันทึกมูลค่างานที่ยังดำเนินการไม่แล้วเสร็จเป็นงานระหว่างติดตั้งอยู่ในบัญชีสินค้าคงเหลือ ซึ่งมีจำนวน 92 ล้านบาท 49 ล้านบาท และ 32 ล้านบาท ในปี 2560 – ปี 2562 ตามลำดับ และคิดเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ 14 ร้อยละ 9 และร้อยละ 4 ของมูลค่าสินค้าคงเหลือ-สุทธิ สำหรับช่วงระยะเวลาเดียวกัน ตามลำดับ

ในช่วงปี 2560 - 2562 บริษัทมีระยะเวลาการขายสินค้าโดยเฉลี่ยประมาณ 58 วัน 57 วัน และ 72 วัน ตามลำดับ อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบัน บริษัทมีนโยบายในการจัดเก็บสินค้าสำเร็จรูปประมาณ 30-60 วันของประมาณการยอดขาย เพื่อให้เพียงพอต่อความต้องการของลูกค้า ซึ่งสอดคล้องกับระยะเวลาขายสินค้าของบริษัทในปัจจุบัน

อนึ่ง บริษัทมีนโยบายตั้งสำรองค่าเผื่อการลดมูลค่าของสินค้าสำเร็จรูป โดยจะตั้งสำรองในอัตราร้อยละ 25 สำหรับสายไฟฟ้าที่จัดเก็บนานเกินกว่า 2 ปี และตั้งสำรองในอัตราร้อยละ 25-100 เพิ่มขึ้นตามระยะเวลาที่จัดเก็บ สำหรับสินค้าประเภทอื่นที่จัดเก็บนานเกินกว่าตั้งแต่ 1 ปีขึ้นไป และสินค้าที่เสียหาย (Bad) ร้อยละ 100 ทั้งนี้ เนื่องจากสินค้าสำเร็จรูปของบริษัทส่วนใหญ่เป็นประเภทสายไฟฟ้า จึงไม่มีปัญหาเรื่องความล้าสมัยและเสื่อมสภาพ ณ.สิ้นปี 2561 และปี 2562 บริษัทมีสำรองค่าเผื่อการลดมูลค่าของสินค้าสำเร็จรูปจำนวน 28 ล้านบาทและ 28 ล้านบาท ในระหว่างปี 2562 บริษัทตั้งสำรองค่าเผื่อการลดมูลค่าของสินค้าสำเร็จรูปคงเหลือ 28 ล้านบาททำให้ ณ สิ้นปี 2562 มีสำรองค่าเผื่อการลดมูลค่าของสินค้าสำเร็จรูปเป็นจำนวน 28 ล้านบาท

เงินลงทุนในบริษัทร่วม

บริษัทมีเงินลงทุนในบริษัทร่วม จำนวน 2 บริษัท คือ บริษัทน้ำซ้อไฮโดรเพาเวอร์ จำกัด ซึ่งดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับการผลิตและจำหน่ายพลังงานไฟฟ้าบวกล้างงานน้ำ ซึ่งตั้งอยู่ในสาธารณรัฐประชาชนลาว สัดส่วนเงินลงทุน ร้อยละ 38 บริษัท PhuKhan Solar Power Joint Stock Company Limited ซึ่งดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับการผลิตและจำหน่ายพลังงานไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์ ซึ่งตั้งอยู่ในสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม สัดส่วนเงินลงทุนร้อยละ 25 เงินลงทุนในบริษัทร่วมแสดงมูลค่าตามวิธีส่วนได้เสีย

- ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560-2562 บริษัทมีที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์สุทธิประมาณ 410 ล้านบาท 387 ล้านบาท และ 367 ล้านบาท ตามลำดับ โดยสินทรัพย์ส่วนใหญ่เป็นสินทรัพย์ประเภท ที่ดิน อาคาร ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ 86 ร้อยละ 89 และร้อยละ 90 ของสินทรัพย์ประเภทที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์สุทธิทั้งหมด ตามลำดับ สำหรับสินทรัพย์อื่นที่มีสัดส่วนรองลงมา ได้แก่ ยานพาหนะ ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ 5 ร้อยละ 5 และร้อยละ 5 ของสินทรัพย์ประเภทที่ดิน อาคารและอุปกรณ์สุทธิ

ปี 2560 บริษัทมีที่ดิน อาคารและอุปกรณ์สุทธิ ประมาณ 409 ล้านบาท ลดลงประมาณ 30 ล้านบาท มาจากค่าเสื่อมราคาประจำปี และมีการขายทาวเฮาส์ 3 ชั้นพร้อมที่ดิน จำนวน 1 หลัง

ปี 2561 บริษัทมีที่ดิน อาคารและอุปกรณ์สุทธิ ประมาณ 387 ล้านบาท โดยระหว่างปี บริษัทมีการซื้อ เครื่องมือและ อุปกรณ์ เครื่องใช้สำนักงาน และยานพาหนะ จำนวน 13 ล้านบาท และมีการจำหน่ายและตัดจำหน่ายจำนวน 11 ล้านบาท มีค่าเสื่อมราคา สำหรับปี 36 ล้านบาท

ปี 2562 บริษัทมีที่ดิน อาคารและอุปกรณ์สุทธิ ประมาณ 367 ล้านบาทโดยระหว่างปี บริษัทมีการซื้อ เครื่องมือและ อุปกรณ์ เครื่องใช้สำนักงาน และยานพาหนะ จำนวน 15 ล้านบาท และมีการจำหน่ายและตัดจำหน่าย 11 ล้านบาท มีค่าเสื่อมราคาสำหรับปี 35 ล้านบาท

- สินทรัพย์ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี

ปี 2556 บริษัทได้มีการนำมาตราฐานการบัญชีฉบับที่ 12 เรื่องภาษีเงินได้ มาถือปฏิบัติ ซึ่งกำหนดให้บริษัทระบุผลแตกต่างชั่วคราวที่เกิดจากความแตกต่างของมูลค่าสินทรัพย์และหนี้สินระหว่างเกณฑ์ทางบัญชีและภาษีอากร เพื่อรับรู้ผลกระทบทางภาษีเป็นสินทรัพย์หรือหนี้สินภาษีเงินได้รอการตัดบัญชีตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด โดยจากการนำมาตราฐานการ บัญชีดังกล่าวมาถือปฏิบัติมีผลทำให้บริษัทมีสินทรัพย์ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560 และ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561 และ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562 เป็นจำนวนประมาณ 21 ล้านบาท 24 ล้านบาท และ 30 ล้านบาท ตามลำดับ

- อัตราส่วนแสดงประสิทธิภาพในการดำเนินงาน

	ปี 2560	ปี 2561	ปี 2562
อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ถาวร*	56%	43%	23%
อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์	5%	5%	2%
อัตราการหมุนของสินทรัพย์ (เท่า)	1.20	1.30	1.09

หมายเหตุ : * คำนวณจากที่ดิน อาคารและอุปกรณ์-สุทธิ

ปี 2560-2562 บริษัทสามารถดำเนินธุรกิจและสร้างผลตอบแทนจากสินทรัพย์ได้อย่างต่อเนื่อง โดยมีอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ถาวรประมาณ ร้อยละ 56 ร้อยละ 43 และร้อยละ 23 ตามลำดับ มีอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ ประมาณร้อยละ 2 และมีอัตราการหมุนของสินทรัพย์ 1.20 เท่า 1.30 เท่า และ 1.09 เท่า ตามลำดับ

สภาพคล่อง

(หน่วย : ล้านบาท)

	ปี 2560	ปี 2561	ปี 2562
กระแสเงินสดจาก(ใช้ไปใน)กิจกรรมดำเนินงาน	(111.39)	462.51	204.13
กระแสเงินสดจาก(ใช้ไปใน)กิจกรรมลงทุน	(27.60)	(244.93)	(341.03)
กระแสเงินสดจาก(ใช้ไปใน)กิจกรรมจัดหาเงิน	(56.40)	(274.26)	262.99
กระแสเงินสดสุทธิเพิ่มขึ้น (ลดลง) สุทธิ	(195.39)	(56.68)	126.08

จากนโยบายการประกอบธุรกิจของบริษัทที่ต้องการเพิ่มรายได้จากการจำหน่ายสินค้า และการให้บริการติดตั้ง รวมทั้งจ่ายผลตอบแทนคืนให้กับผู้ถือหุ้นทุกปี ดังนั้น กระแสเงินสดส่วนใหญ่จึงถูกใช้เป็นเงินทุนหมุนเวียน ในรูปแบบของสินค้าคงเหลือ และลูกหนี้การค้า ซึ่งมีผลทำให้ในแต่ละปี บริษัทมีการใช้กระแสเงินสดไปในการดำเนินงานและกิจการลงทุนเป็นหลัก

ปี 2560 บริษัทมีกระแสเงินสดใช้ไปในการดำเนินงานประมาณ 111 ล้านบาท และมีกำไรก่อนภาษี 250 ล้านบาท มีเจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้อื่นลดลง 440 ล้านบาท สินค้าคงเหลือเพิ่มขึ้น 13 ล้านบาท และบริษัทได้ใช้กระแสเงินสด ส่วนที่ 3 หน้า 167

รับรองโดย.....

ไปในกิจกรรมลงทุนประมาณ 28 ล้านบาท โดยใช้ในการซื้ออุปกรณ์สำนักงานประมาณ 11 ล้านบาท จ่ายเงินลงทุนในบริษัท น้ำซ้อ ไฮโดรเพาเวอร์ จำกัด 28 ล้านบาท ทั้งนี้บริษัทได้ใช้กระแสจากกิจกรรมจัดหาเงินเป็นจำนวน 56 ล้านบาท มีเงินกู้ยืมระยะสั้นเพิ่มขึ้น จำนวน 194 ล้านบาท ชำระเงินกู้ยืมระยะยาวจำนวน 28 ล้านบาท และการจ่ายชำระหนี้สินตามสัญญาเช่าทางการเงินประมาณ 11 ล้านบาท อย่างไรก็ตามในปี 2560 บริษัทได้มีการจ่ายเงินปันผลให้แก่ผู้ถือหุ้นเป็นจำนวน 212 ล้านบาท ด้วยเหตุนี้ส่งผลให้บริษัทมีกระแสเงินสดสุทธิในปี 2560 ลดลงประมาณ 195 ล้านบาท และมีเงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด ณ สิ้นปี 2560 ประมาณ 263 ล้านบาท

ปี 2561 บริษัทมีกระแสเงินสดใช้ไปในกิจกรรมดำเนินงานประมาณ 463 ล้านบาท และมีกำไรก่อนภาษี 213 ล้านบาท มีลูกหนี้การค้าและลูกหนี้อื่น ๆ ลดลง 213 ล้านบาท สินค้าคงเหลือ ลดลง 83 ล้านบาท ต้นทุนที่ยังไม่เรียกชำระเพิ่มขึ้น 56 ล้านบาท เจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้อื่น ๆ เพิ่มขึ้น 10 ล้านบาท และบริษัทได้ใช้กระแสเงินสดไปในกิจกรรมลงทุนประมาณ 245 ล้านบาท โดยใช้ในการซื้ออุปกรณ์สำนักงานประมาณ 5 ล้านบาท ให้บริษัทร่วมทุนกู้ยืม จำนวน 80 ล้านบาท จ่ายเงินลงทุนในบริษัท น้ำซ้อ ไฮโดรเพาเวอร์ จำกัด 29 ล้านบาทและจ่ายเงินลงทุนใน Phu Khanh Solar Power จำนวน 176 ล้านบาท ทั้งนี้บริษัทได้ใช้กระแสจากกิจกรรมจัดหาเงินเป็นจำนวน 274 ล้านบาท มีเงินกู้ยืมระยะสั้นลดลง จำนวน 48 ล้านบาท ชำระเงินกู้ยืมระยะยาวจำนวน 85 ล้านบาท และการจ่ายชำระหนี้สินตามสัญญาเช่าทางการเงินประมาณ 10 ล้านบาท อย่างไรก็ตามในปี 2561 บริษัทได้มีการจ่ายเงินปันผลให้แก่ผู้ถือหุ้นเป็นจำนวน 188 ล้านบาท ด้วยเหตุนี้ส่งผลให้บริษัทมีกระแสเงินสดสุทธิในปี 2561 ลดลงประมาณ 57 ล้านบาท และมีเงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด ณ สิ้นปี 2561 ประมาณ 206 ล้านบาท

ปี 2562 บริษัทมีกระแสเงินสดใช้ไปในกิจกรรมดำเนินงานประมาณ 204 ล้านบาท และมีกำไรก่อนภาษี 110 ล้านบาท มีลูกหนี้การค้าและลูกหนี้อื่น ๆ ลดลง 159 ล้านบาท สินทรัพย์ที่เกิดตามสัญญา ลดลง 260 ล้านบาท สินค้าคงเหลือ เพิ่มขึ้น 206 ล้านบาท เจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้อื่น ๆ เพิ่มขึ้น 149 ล้านบาททำให้บริษัทมีกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานจำนวน 242 ล้านบาท และเงินสดสุทธิจากกิจกรรมดำเนินงาน 204 ล้านบาท บริษัทได้ใช้กระแสเงินสดไปในกิจกรรมลงทุนประมาณ 341 ล้านบาท โดยให้บริษัทร่วมกู้ยืมเงินจำนวน 316 ล้านบาท ซื้ออุปกรณ์สำนักงานประมาณ 6 ล้านบาท จ่ายเงินลงทุนในบริษัท น้ำซ้อ ไฮโดรเพาเวอร์ จำกัด 16 ล้านบาทและจ่ายเงินลงทุนใน Phu Khanh Solar Power จำนวน 96 ล้านบาท ทั้งนี้บริษัทได้ใช้กระแสจากกิจกรรมจัดหาเงินเป็นจำนวน 263 ล้านบาท มีเงินกู้ยืมระยะสั้นเพิ่มขึ้น จำนวน 398 ล้านบาท ชำระเงินกู้ยืมระยะยาวจำนวน 28 ล้านบาท และการจ่ายชำระหนี้สินตามสัญญาเช่าทางการเงินประมาณ 12 ล้านบาท อย่างไรก็ตามในปี 2562 บริษัทได้มีการจ่ายเงินปันผลให้แก่ผู้ถือหุ้นเป็นจำนวน 94 ล้านบาท ด้วยเหตุนี้ส่งผลให้บริษัทมีกระแสเงินสดสุทธิในปี 2562 ลดลงประมาณ 126 ล้านบาท และมีเงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด ณ สิ้นปี 2562 ประมาณ 332 ล้านบาท

ทั้งนี้ บริษัทมีอัตราส่วนสภาพคล่องในปี 2560-2562 คิดเป็น 1.56 เท่า 1.45 เท่า และ 1.37 เท่า ตามลำดับ และอัตราส่วนสภาพคล่องหมุนเร็ว คิดเป็น 1.18 เท่า 1.09 เท่า และ 0.80 เท่า ตามลำดับ ซึ่งอัตราส่วนดังกล่าวอยู่ในระดับไม่สูงมากนัก เนื่องจากธุรกิจของบริษัทจำเป็นต้องใช้เงินทุนหมุนเวียนในการประกอบธุรกิจ โดยที่ผ่านมา บริษัทใช้แหล่งเงินทุนจากเงินกู้ยืมระยะสั้นเป็นหลักเพื่อใช้ในการซื้อ และใช้จ่ายในการติดตั้งงานโทรคมนาคม และงานติดตั้งอุปกรณ์ป้องกันไฟลามและอื่น ๆ

แหล่งที่มาของเงินทุน

- โครงสร้างเงินทุน

อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560-2562 อยู่ในระดับ 1.10 เท่า 1.03 เท่าและ 1.03 เท่า ซึ่งอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นอยู่ในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน

หนี้สิน

หนี้สินรวมของบริษัท ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560- 2562 มีจำนวนประมาณ 1,890 ล้านบาท 1,745 ล้านบาท และ 1,988 ล้านบาท ตามลำดับ โดยหนี้สินส่วนใหญ่เป็นเจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้อื่น และเงินกู้ยืมระยะสั้น ซึ่งคิดรวมเป็นประมาณร้อยละ 88 ของหนี้สินทั้งหมดในปี 2562

หนี้สินรวมของบริษัท ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560 มีจำนวนประมาณ 1,890 ล้านบาท ประกอบด้วยหนี้สินหมุนเวียนประมาณ 1,786 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 94 ของหนี้สินรวม โดยหนี้สินหมุนเวียนที่สำคัญ คือ เจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้อื่นจำนวนประมาณ 1,175 ล้านบาท ต้นทุนที่ยังไม่เรียกชำระจำนวนประมาณ 197 ล้านบาท และส่วนของเงินกู้ระยะยาวที่ถึงกำหนดชำระภายใน 1 ปี จำนวน 28 ล้านบาท และบริษัทมีหนี้สินไม่หมุนเวียนประมาณ 105 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 6 ของหนี้สินรวม โดยหนี้สินไม่หมุนเวียนที่สำคัญ คือ เงินกู้ยืมระยะยาวจากสถาบันการเงิน-สุทธิจากส่วนที่ถึงกำหนดชำระภายใน 1 ปี จำนวนประมาณ 45 ล้านบาท สรรพผลประโยชน์ระยะยาวของพนักงาน จำนวนประมาณ 40 ล้านบาท หนี้สินตามสัญญาเช่าซื้อ-สุทธิจากส่วนที่ถึงกำหนดชำระภายใน 1 ปี จำนวนประมาณ 13 ล้านบาท

หนี้สินรวมของบริษัท ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561 มีจำนวนประมาณ 1,745 ล้านบาท ประกอบด้วยหนี้สินหมุนเวียนประมาณ 1,671 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 96 ของหนี้สินรวม โดยหนี้สินหมุนเวียนที่สำคัญ คือ เจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้อื่นจำนวนประมาณ 1,242 ล้านบาท ซึ่งได้รวมส่วนของต้นทุนที่ยังไม่เรียกชำระจำนวนประมาณ 77 ล้านบาท หนี้สินที่เกิดจากสัญญา 56 ล้านบาท และส่วนของเงินกู้ระยะยาวที่ถึงกำหนดชำระภายใน 1 ปี จำนวน 28 ล้านบาท และบริษัทมีหนี้สินไม่หมุนเวียนประมาณ 74 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 4 ของหนี้สินรวม โดยหนี้สินไม่หมุนเวียนที่สำคัญ คือ เงินกู้ยืมระยะยาวจากสถาบันการเงิน-สุทธิจากส่วนที่ถึงกำหนดชำระภายใน 1 ปี จำนวนประมาณ 17 ล้านบาท สรรพผลประโยชน์ระยะยาวของพนักงาน จำนวนประมาณ 44 ล้านบาท หนี้สินตามสัญญาเช่าซื้อ-สุทธิจากส่วนที่ถึงกำหนดชำระภายใน 1 ปี จำนวนประมาณ 13 ล้านบาท

หนี้สินรวมของบริษัท ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562 มีจำนวนประมาณ 1,988 ล้านบาท ประกอบด้วยหนี้สินหมุนเวียนประมาณ 1,907 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 96 ของหนี้สินรวม โดยหนี้สินหมุนเวียนที่สำคัญ คือ เจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้อื่นจำนวนประมาณ 1,117 ล้านบาท หนี้สินที่เกิดขึ้นจากสัญญา 56 ล้านบาท และส่วนของเงินกู้ระยะยาวที่ถึงกำหนดชำระภายใน 1 ปี จำนวน 15 ล้านบาท และบริษัทมีหนี้สินไม่หมุนเวียนประมาณ 81 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 4 ของหนี้สินรวม โดยหนี้สินไม่หมุนเวียนที่สำคัญ คือ สรรพผลประโยชน์ระยะยาวของพนักงาน จำนวนประมาณ 67 ล้านบาท และ หนี้สินตามสัญญาเช่าซื้อ-สุทธิจากส่วนที่ถึงกำหนดชำระภายใน 1 ปี จำนวนประมาณ 11 ล้านบาท

- เงินกู้ยืมจากสถาบันการเงิน

บริษัทและบริษัทย่อย มีการใช้แหล่งทุนจากเงินกู้ยืมระยะสั้นเป็นหลัก ซึ่งอาจทำให้บริษัทประสบกับความเสี่ยงทางด้านสภาพคล่องทางการเงินได้ อย่างไรก็ตาม วงเงินสินเชื่อหลักที่บริษัทได้รับเป็นเงินเบิกเกินบัญชีธนาคาร และเงินกู้ยืม

ระยะสั้นประเภทตั๋วสัญญาใช้เงิน ซึ่งสถาบันการเงินมีวัตถุประสงค์เพื่อให้บริษัทใช้เป็นเงินทุนหมุนเวียนสำหรับการดำเนินธุรกิจ โดยบริษัทมีความมั่นใจว่าบริษัทจะสามารถจ่ายคืนเงินกู้ยืมดังกล่าวแก่สถาบันการเงินได้ตามระยะเวลาที่กำหนด

หนี้สินในส่วนของเงินกู้ยืมจากสถาบันการเงิน ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562 มีรายละเอียดดังนี้ :-

● **เงินกู้ยืมระยะสั้น วงเงินรวม 2,852 ล้านบาท แบ่งเป็น**

- เงินเบิกเกินบัญชี วงเงิน 121 ล้านบาท
- เงินกู้ยืมระยะสั้นประเภทตั๋วสัญญาใช้เงิน และวงเงิน Trade on Demand เป็นวงเงินค้ำยตั๋วสัญญาใช้เงิน แต่สามารถเบิกเงินจากสถาบันการเงินตามยอดลูกหนี้และ/หรือเจ้าหนี้ที่ใช้อ้างอิง วงเงินรวม 2,731 ล้านบาท ณ.วันที่ 31 ธันวาคม 2562 บริษัทยังมีเงินกู้ยืมระยะสั้นจากสถาบันการเงินเป็นจำนวน 530 ล้านบาท

● **เงินกู้ยืมระยะยาว วงเงินรวม 198.10 ล้านบาท แบ่งเป็น**

- เงินกู้ยืมระยะยาวสำหรับซื้อที่ดิน และก่อสร้างสำนักงานและคลังสินค้าแห่งใหม่ที่อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี วงเงินรวม 180 ล้านบาท แบ่งเป็นวงเงินสำหรับซื้อที่ดิน จำนวน 120 ล้านบาท และวงเงินสำหรับก่อสร้างสำนักงานและคลังสินค้าแห่งใหม่ จำนวน 60 ล้านบาท โดยบริษัทได้เบิกใช้วงเงินกู้ยืมระยะยาวสำหรับซื้อที่ดินแล้วจำนวน 118.40 ล้านบาท กำหนดชำระคืนเงินกู้ยืมสำหรับซื้อที่ดินเป็นรายเดือนรวมทั้งหมด 78 งวดๆ ละประมาณ 0.83 ล้านบาท โดยชำระคืนงวดแรกเดือน กรกฎาคม 2558 และ ณ.วันที่ 31 ธันวาคม 2560 มียอดคงค้างประมาณ 73 ล้านบาท ปัจจุบันได้ปิดสัญญาที่กำหนด ณ 31/8/61
- เงินกู้ยืมระยะยาวสำหรับการดำเนินงาน โดยเงินกู้ยืมดังกล่าวค้ำประกัน โดยการจำนองที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างบริษัทฯ จำนวน 56 ล้านบาท โดยกำหนดชำระคืนเงินกู้ยืม ทุกสิ้นเดือน จำนวน 38 งวด โดยงวดที่ 1-20 งวดละ 2.40 ล้านบาท และ งวดที่ 21-38 งวดละ 0.83 ล้านบาท เริ่มตั้งแต่เดือน สิงหาคม 2561 ณ.วันที่ 31 ธันวาคม 2562 มียอดคงค้างประมาณ 17 ล้านบาท

- **หนี้สินภายใต้สัญญาเช่าทางการเงิน**

บริษัทได้ทำสัญญาเช่าการเงินและสัญญาเช่าซื้อกับบริษัทลีสซิ่ง เพื่อเช่า และเช่าซื้อยานพาหนะ สำหรับใช้ในการดำเนินงานของบริษัท ซึ่งอายุของสัญญาเช่าระยะเวลาโดยเฉลี่ยประมาณ 2 ถึง 5 ปี โดยมีกำหนดการชำระค่าเช่าเป็นรายเดือน และคิดดอกเบี้ยในอัตราเฉลี่ยประมาณร้อยละ 2.35-10.64 ต่อปี ในระหว่างปี 2560-2562

ทั้งนี้ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560- 2562 บริษัทมีภาระผูกพันที่จะต้องจ่ายค่าเช่าขั้นต่ำตามสัญญาเช่าการเงินและสัญญาเช่าซื้อ เป็นจำนวน 22 ล้านบาท 21 ล้านบาท และ 19 ล้านบาท ตามลำดับ ซึ่งมีรายละเอียดแบ่งตามระยะเวลาชำระหนี้ดังนี้

(หน่วย: ล้านบาท)

	ณ 31/12/60			ณ 31/12/61			ณ 31/12/62		
	ไม่เกิน 1 ปี	1 - 5 ปี	รวม	ไม่เกิน 1 ปี	1 - 5 ปี	รวม	ไม่เกิน 1 ปี	1 - 5 ปี	รวม
ผลรวมของจำนวนเงินขั้นต่ำที่ต้องจ่ายตามสัญญาเช่า	7.47	14.06	21.53	7.44	13.64	21.08	6.70	12.36	19.06
ดอกเบี้ยรอการตัดบัญชี	(1.01)	(1.25)	(2.26)	(1.05)	(1.01)	(2.06)	(0.82)	(1.28)	(2.10)
มูลค่าปัจจุบันของจำนวนเงินขั้นต่ำที่ต้องจ่ายตามสัญญาเช่า	6.46	12.81	19.27	6.39	12.63	19.02	5.88	11.08	16.96

- ต้นทุนที่ยังไม่เรียกชำระ

ปี 2560 บริษัทมีต้นทุนงานติดตั้ง 853 ล้านบาท เป็นของงานโทรคมนาคม จำนวน 805 ล้านบาท เป็นงานติดตั้งอื่น 48 ล้านบาท ปี 2561 บริษัทมีต้นทุนงานติดตั้ง 958 ล้านบาท เกิดจากงานโทรคมนาคมจำนวน 674 ล้านบาทเป็นงานติดตั้งอื่น จำนวน 284 ล้านบาท และปี 2562 บริษัทมีต้นทุนงานติดตั้ง 506 ล้านบาท เกิดจากงานโทรคมนาคมจำนวน 187 ล้านบาท เป็นงานติดตั้งอื่น จำนวน 319 ล้านบาท และต้นทุนบริการที่เกิดขึ้นจริงโดยบริษัทได้รับใบแจ้งหนี้สำหรับต้นทุนบริการในปี 2560 มีใบแจ้งหนี้สำหรับต้นทุนบริการ เป็นจำนวน 887 ล้านบาท ประกอบด้วยงานโทรคมนาคม จำนวน 720 ล้านบาท และงานติดตั้งอื่น 167 ล้านบาท ปี 2561 มีใบแจ้งหนี้สำหรับต้นทุนบริการ เป็นจำนวน 750 ล้านบาท ประกอบด้วยงานโทรคมนาคมจำนวน 688 ล้านบาท และงานติดตั้งอื่น 62 ล้านบาท ปี 2562 มีใบแจ้งหนี้สำหรับต้นทุนบริการ เป็นจำนวน 554 ล้านบาท ประกอบด้วย งานโทรคมนาคม จำนวน 284 ล้านบาท และงานติดตั้งอื่น 270 ล้านบาท และปี 2560 งานระหว่างทำ 232 ล้านบาท ประกอบด้วยงานโทรคมนาคม 92 ล้านบาท และงานติดตั้งอื่น 140 ล้านบาท ปี 2561 มีงานระหว่างทำ 151 ล้านบาทประกอบด้วยงานโทรคมนาคม จำนวน 49 ล้านบาท และงานติดตั้งอื่น 102 ล้านบาท ปี 2562 มีงานระหว่างทำ 142 ล้านบาทประกอบด้วยงานโทรคมนาคม จำนวน 32 ล้านบาท และงานติดตั้งอื่น 110 ล้านบาท ซึ่งเกิดขึ้นจากบริษัทได้มีการรับรู้รายได้จากการให้บริการติดตั้งระบบโทรคมนาคมในระยะแรกที่ 95% ของมูลค่างาน เมื่องานที่บริษัทได้รับมอบหมายเสร็จเรียบร้อยพร้อมติดตั้ง ดังนั้น งานโทรคมนาคมที่ยังดำเนินการไม่แล้วเสร็จตามขั้นความสำเร็จดังกล่าว จะถูกบันทึกเป็นงานระหว่างทำในบัญชีสินค้าคงเหลือแทน ด้วยเหตุนี้ งานระหว่างทำคงเหลือ เป็นต้นทุนที่ยังไม่ถูกเรียกชำระในปี 2560 จำนวน 197 ล้านบาท ในปี 2561 จำนวน 142 ล้านบาท และในปี 2562 จำนวน 63 ล้านบาท ซึ่งมีรายละเอียดสรุปได้ดังนี้ :-

หน่วย: ล้านบาท	ณ 31/12/60	ณ 31/12/61	ณ 31/12/62
ต้นทุนบริการที่รับรู้ในระหว่างงวด	852.66	958.40	505.95
ต้นทุนบริการที่เกิดขึ้นจริง	(886.84)	(967.93)	(585.87)
บวก งานระหว่างทำ – งานโทรคมนาคม	91.94	49.05	32.17
บวก งานระหว่างทำ	139.73	102.24	110.65
ต้นทุนที่ยังไม่เรียกชำระ	197.49	141.76	62.90

ปี 2562 ต้นทุนที่ยังไม่เรียกชำระได้รวมอยู่ในเจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้อื่น

- สารองผลประโยชน์ระยะยาวพนักงาน

บริษัทได้สำรองเงินเพื่อจ่ายชดเชยให้กับพนักงานเมื่อออกจากการงาน ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน ซึ่งกำหนดอัตราค่าชดเชยในกรณีนายจ้างเลิกจ้าง เป็นจำนวน 44 ล้านบาท และ 67 ล้านบาท ในปี 2561-2562

- ส่วนของผู้ถือหุ้น

ส่วนของผู้ถือหุ้น ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560-2562 มีจำนวนประมาณ 1,717 ล้านบาท 1,697 ล้านบาทและ 1,643 ล้านบาท ตามลำดับ โดยมีจำนวนเพิ่มขึ้นตามผลประกอบการที่มีกำไรสุทธิ 200 ล้านบาท 169 ล้านบาทและ 86 ล้านบาท ตามลำดับ

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560 บริษัทมีส่วนของผู้ถือหุ้นจำนวน 1,717 ล้านบาท ประกอบด้วย ส่วนของผู้ถือหุ้นบริษัท 1,654 ล้านบาท และส่วนของผู้มีส่วนได้เสียที่ไม่มีอำนาจควบคุมของบริษัทย่อยจำนวน 63 ล้านบาท ลดลงจากปีก่อนประมาณ 12 ล้านบาท บริษัทดำเนินงานมีผลกำไรสุทธิประจำปี 200 ล้านบาท และจ่ายปันผลให้กับผู้ถือหุ้น 212 ล้านบาท

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561 บริษัทมีส่วนของผู้ถือหุ้นจำนวน 1,697 ล้านบาท ประกอบด้วย ส่วนของผู้ถือหุ้นบริษัท 1,635 ล้านบาท และส่วนของผู้มีส่วนได้เสียที่ไม่มีอำนาจควบคุมของบริษัทย่อย จำนวน 62 ล้านบาท ลดลงจากปีก่อนประมาณ 20 ล้านบาท บริษัทดำเนินงานมีผลกำไรสุทธิประจำปี 169 ล้านบาท และจ่ายปันผลให้กับผู้ถือหุ้น 141 ล้านบาท

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562 บริษัทมีส่วนของผู้ถือหุ้นจำนวน 1,643 ล้านบาท ประกอบด้วย ส่วนของผู้ถือหุ้นบริษัท 1,578 ล้านบาท และส่วนของผู้มีส่วนได้เสียที่ไม่มีอำนาจควบคุมของบริษัทย่อย จำนวน 65 ล้านบาท ลดลงจากปีก่อนประมาณ 55 ล้านบาท บริษัทดำเนินงานมีผลกำไรสุทธิประจำปี 85 ล้านบาท และจ่ายปันผลให้กับผู้ถือหุ้น 23 ล้านบาท

คำตอบแทนของผู้สอบบัญชี

คำตอบแทนจากการสอบบัญชี (audit fee) มีรายละเอียดดังนี้ :-

- ปี 2560 บริษัทจ่ายค่าตอบแทนให้แก่ผู้สอบบัญชีของบริษัท เป็นค่าสอบบัญชีของบริษัทจำนวน 1.77 ล้านบาท และค่าสอบบัญชีของบริษัทย่อยจำนวน 0.96 ล้านบาท โดยบริษัทและบริษัทย่อยไม่มีการใช้บริการอื่นจากผู้สอบบัญชี
- ปี 2561 บริษัทจ่ายค่าตอบแทนให้แก่ผู้สอบบัญชีของบริษัท เป็นค่าสอบบัญชีของบริษัทจำนวน 1.85 ล้านบาท และค่าสอบบัญชีของบริษัทย่อยจำนวน 0.96 ล้านบาท โดยบริษัทและบริษัทย่อยไม่มีการใช้บริการอื่นจากผู้สอบบัญชี
- ปี 2562 บริษัทจ่ายค่าตอบแทนให้แก่ผู้สอบบัญชีของบริษัท เป็นค่าสอบบัญชีของบริษัทจำนวน 1.95 ล้านบาท และค่าสอบบัญชีของบริษัทย่อยจำนวน 0.96 ล้านบาท โดยบริษัทและบริษัทย่อยไม่มีการใช้บริการอื่นจากผู้สอบบัญชี

ปัจจัยและอิทธิพลหลักที่อาจมีผลกระทบต่อฐานะการเงินและผลการดำเนินงานในอนาคต

ปัจจัยและอิทธิพลหลักที่อาจมีผลกระทบต่อฐานะการเงินและผลการดำเนินงานในอนาคต ได้แก่

- **ความเสี่ยงจากความผันผวนของราคาทองแดง ซึ่งมีผลกระทบต่อรายได้และต้นทุนของสินค้าประเภทสายไฟฟ้า**
สายไฟฟ้าจะมีต้นทุนหลักเป็นทองแดง ซึ่งราคาทองแดงจะมีการเปลี่ยนแปลงตามอุปสงค์และอุปทานในตลาดโลก โดยการเปลี่ยนแปลงราคาทองแดงจะส่งผลกระทบต่อราคาซื้อหรือต้นทุนของสายไฟฟ้า รวมทั้งราคาจำหน่ายหรือรายได้ และอัตรากำไรขั้นต้นของบริษัท โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในช่วงที่ราคาทองแดงปรับลดลง หากบริษัทไม่สามารถปรับราคาขายสินค้าให้สอดคล้องตามราคาต้นทุนสินค้าที่มีการเปลี่ยนแปลง อาจส่งผลกระทบต่อต้นทุนขายและมูลค่าสินค้าคงเหลือของบริษัท ด้วยเหตุนี้ บริษัทจึงได้ให้ความสำคัญในการบริหารความเสี่ยงดังกล่าว โดยมีการติดตามการเปลี่ยนแปลงของราคาทองแดงอย่างสม่ำเสมอ เพื่อคาดการณ์ทิศทางและแนวโน้มของราคาทองแดงและนำไปใช้ในการบริหารปริมาณสินค้าคงคลังของสายไฟฟ้าให้เป็นไปตามความเหมาะสม เนื่องจากโดยทั่วไป เมื่อราคาทองแดงมีความผันผวน จะใช้ระยะเวลาหนึ่งประมาณ 6 - 7 เดือน (Lapse Time) ก่อนที่จะส่งผลกระทบต่อราคาจำหน่ายและต้นทุนของสายไฟฟ้า ด้วยวิธีการดังกล่าวจะช่วยบริษัทในการลดผลกระทบจากการผันผวนของราคาทองแดงได้ระดับหนึ่ง

- **ความเสี่ยงจากความไม่สม่ำเสมอของด้านรายได้จากการให้บริการงานในลักษณะโครงการ**

การให้บริการออกแบบ และติดตั้งระบบงานโทรคมนาคมของบริษัท เป็นการให้บริการซึ่งมีลักษณะเป็นรายโครงการที่มีกำหนดเวลาแล้วเสร็จไม่ใช่เป็นสัญญาว่าจ้างทำงานระยะยาว ดังนั้น ความต่อเนื่องในรายได้ของบริษัทจึงขึ้นอยู่กับ

ความสามารถในการได้รับเลือกเข้าทำงานในแต่ละโครงการ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความสม่ำเสมอของรายได้การให้บริการติดตั้งระบบโทรคมนาคมของบริษัท อย่างไรก็ตาม จากการที่บริษัทมีประวัติการทำงานที่ดี สามารถส่งมอบงานให้แก่ลูกค้าได้ภายในระยะเวลาที่กำหนดทุกโครงการ กอปรกับ ณ ปัจจุบัน ภาวะอุตสาหกรรมของธุรกิจโทรคมนาคมมีแนวโน้มเติบโตจากการเปิดประมูลใบอนุญาตโทรศัพท์เคลื่อนที่ระบบ 4G รวมทั้งมีการปรับปรุงระบบส่งสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่อย่างต่อเนื่องผู้บริหารของบริษัทจึงเชื่อว่าจะได้รับผลกระทบจากความเสถียรนี้ไม่มากนัก

■ ความเสี่ยงด้านเงินทุนหมุนเวียน

ในการดำเนินธุรกิจจำหน่ายสายไฟฟ้าและอุปกรณ์ไฟฟ้าประเภทอื่น ๆ และการให้บริการติดตั้งระบบโทรคมนาคม บริษัทมีความจำเป็นต้องใช้เงินทุนหมุนเวียนสูง สำหรับการสั่งซื้อสินค้าและจัดเก็บสินค้าเพื่อขาย ซึ่งจะต้องมีความหลากหลายและเพียงพอต่อความต้องการของลูกค้า รวมทั้งใช้ในขั้นตอนการเตรียมงานโครงการ และการจัดซื้อจัดจ้างเพื่อกำหนดงานในโครงการติดตั้งระบบโทรคมนาคม ซึ่งเป็นขั้นตอนก่อนที่จะได้รับชำระเงินจากผู้ว่าจ้างตามสัญญา ทั้งนี้ ที่ผ่านมา บริษัทใช้แหล่งเงินกู้ระยะสั้นจากสถาบันการเงินเป็นเงินทุนหมุนเวียนหลัก เพื่อดำเนินธุรกิจดังกล่าว ส่งผลให้มีอัตราส่วนสภาพคล่องและอัตราส่วนสภาพคล่องหมุนเร็วในปี 2560-2562 ดังนี้ ปี 2560 ประมาณ 1.56 เท่า และ 1.18 เท่า ปี 2561 ประมาณ 1.45 เท่า และ 1.09 เท่า และปี 2562 ประมาณ 1.37 เท่า และ 0.80 เท่า ตามลำดับ